

II

(Tiesību akti, kuru publicēšana nav obligāta)

KOMISSIO

KOMISIJAS LĒMUMS

(2003. gada 15. oktobris)

par īpašiem pasākumiem, ko Portugāle īsteno RTP vajadzībām

(izziņots ar dokumenta numuru K(2003) 3526)

(Autentisks ir tikai dokuments portugāļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2005/406/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta pirmo apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc ieinteresēto personu uzaicināšanas iesniegt savus komentārus saskaņā ar iepriekšminētajiem ⁽¹⁾ noteikumiem un ņemot vērā viņu komentārus,

tā kā:

I. PROCEDŪRA

(1) Raidorganizācija SIC 1993., 1996. un 1997. gadā Komisijai iesniedza trīs sūdzības, kurās Komisija tika informēta, ka Portugāle ir īstenojusi daudzus īpašus pasākumus un piešķirusi ikgada kompensācijas Portugāles valsts raidorganizācijai RTP.

(2) 2001. gada 15. novembrī Komisija nosūtīja vēstuli Portugālei, ar kuru informēja, ka tā ir izlēmusi uzsākt procedūru, kas ir noteikta EK Līguma 88. panta 2. punktā, attiecībā uz daudziem īpašajiem RTP piešķirtajiem pasākumiem.

(3) Komisijas lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* ⁽²⁾. Komisija aicināja ieinteresētās puses iesniegt savus komentārus.

(4) 2002. gada 28. un 31. janvārī Komisija saņēma novērojumus no Portugāles varas iestādēm vēstuļu veidā. Tā vēlāk saņēma komentārus no dažām ieinteresētajām pusēm.

(5) 2002. gada 8. februārī un 9. maijā tika saņemti komentāri vēstuļu veidā no sūdzības iesniedzēja SIC, 2002. gada 8. maijā – no Portugāles komerciālās raidorganizācijas TVI, 2002. gada 9. maijā – no Komerčiālo raidorganizāciju asociācijas (ACT) un 2002. gada 12. jūnijā – no Itālijas komerciālās raidorganizācijas *Mediaset*. 2003. gada 16. maijā un 4. augustā Komisija saņēma šajā lietā vēl vēstules no SIC.

(6) Komisija pārsūtīja komentārus Portugāles varas iestādēm, kas 2003. gada 25. martā uz to atbildēja ar vēstuli. 2003. gada 29. jūlijā Portugāles varas iestādes atbildēja uz Komisijas uzdotajiem papildu jautājumiem.

⁽¹⁾ OV C 85, 9.4.2002., 9. lpp.

⁽²⁾ *Ibidem*.

(7) Pašreizējais lēmums risina īpašus pasākumus, kurus ietver lēmums par šīs procedūras uzsākšanu. Tādējādi tas koncentrējas uz finansiālām attiecībām starp RTP un Portugāli laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam.

(8) Tāpat kā lēmums par procedūras uzsākšanu, arī pašreizējais lēmums nerisina jautājumus par juridisko klasifikāciju un saderību ar ikgada RTP piešķirto kompensācijas maksājumu līgumu. Tā kā, balstoties uz iepriekšējo, šie pasākumi tiek uzskatīti par pastāvošu atbalstu, tie tiek aplūkoti atsevišķā procedūrā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 ⁽³⁾ 17. pantu.

(9) Tomēr, lai būtu pilnīga aina par finansiālajām attiecībām starp Portugāli un RTP tajā periodā, kuru aptver pašreizējā izmeklēšana, Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai īpašos pasākumus, bet arī RTP piešķirto finansiālo atbalstu ikgada kompensācijas maksājumu veidā. Tādējādi pašreizējā lēmumā Komisija attiecina ikgada kompensācijas maksājumus tikai tādā apmērā, kādā ir nepieciešams, lai rastu savu redzējumu attiecībā uz īpašajiem pasākumiem.

II. PAŠLAIK BŪTISKO PROBLĒMU DETALIZĒTS APRAKSTS

RTP paredzētie pasākumi

Ikgada kompensācijas maksājumi

(10) Ikgada kompensācijas maksājumi veido galveno RTP kompensēšanas mehānismu. Laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam RTP saņēma ikgada kompensācijas maksājumus 66,495 miljardu portugāļu eskudo (PTE) apmērā, lai segtu savas sabiedriskā pakalpojuma saistību izmaksas. Kompensācijas maksājumu tiesiskais pamats ir Likuma Nr. 21/92 5. pants ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (tagad 88. pants) (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.). Regulā grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar 5. pantu: "Sabiedrisko pakalpojumu saistību, kas ir uzticētas RTP SA (.), izpilde piešķir šim uzņēmumam tiesības uz kompensācijas maksājumu tādā apmērā, kāds atbilst sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanas faktiskajām izmaksām, kuras ir nosakāmas, balstoties uz objektīvi skaitliski nosakāmu kritēriju un saskaņā ar drošas vadības principu."

(11) 1. tabulā ir redzams ikgada RTP piešķirto kompensācijas maksājumu sadalījums laika posmā, kuru aptver pašreizējais lēmums.

1. tabula

Ikgada kompensācijas maksājumu summas no 1992. līdz 1998. gadam

(miljoni PTE)

1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
6 200	7 100	7 145	7 200	14 500	10 350	14 000

Avots: Ministru padomes Rezolūcijas Nr. 18/92, 21/93, 19/94, 25-A/95, 97/96, 83/97 un 1/99.

Atbrīvošana no reģistrācijas nodevas

(12) Pārreģistrējot RTP par akciju sabiedrību, RTP tika atbrīvota no reģistrācijas nodevas PTE 33 000 miljonu apmērā. Saskaņā ar Portugāles tiesību aktiem ikvienam tiesiskajam subjektam parastos apstākļos ir jāmaksā nodokļi par uzņēmuma dibināšanu, uzņēmuma statūtu grozījumiem vai modifikācijām.

(13) Atbrīvojuma tiesiskais pamats ir Likuma Nr. 21/92 11. panta 1. punkts, kas nosaka, ka:

"RTP SA (.) statūti līdz ar šo ir apstiprināti; nav nepieciešamības tos pārveidot par aktu, bet tie ir automātiski jāreģistrē, neapliekot ar nodokļiem un izdevumiem un pamatojoties uz "Republikas Laikrakstu" (*Diário de República*), kurā tie ir publicēti."

(14) 11. panta 1. punkts ir iegūts no Likuma Nr. 84/88, kura 1. pants nosaka, ka valsts uzņēmumi, pat ja tie ir nacionalizēti, var tikt pārveidoti ar dekrēta palīdzību par akciju sabiedrību. Šāda veida dekrēts veido aktu, kas apstiprina akciju sabiedrības statūtus, kā arī tas atbilst visām reģistrācijas prasībām ⁽⁵⁾.

(15) Turklāt saskaņā ar Likuma Nr. 21/92 11. panta 2. punktu RTP tika atbrīvots no citām reģistrācijas nodevām, kuras ir tieši saistītas ar uzņēmuma tiesiskā statusa modifikācijām.

⁽⁵⁾ 1988. gada 20. jūlija Likuma Nr. 84/88 3. panta 2. punkts un 3. punkts.

- (16) Likuma Nr. 21/92 11. panta 2. punkts ir iegūts no Dekrēta Nr. 404/90 ⁽⁶⁾, uz kura 1. panta pamata uzņēmumus, kas līdz 1993. gada 31. decembrim sadarbojās vai koncentrējās, varētu atbrīvot no īpašnieka maiņas nodokļa par pamatlīdzekļiem, kas ir nepieciešami šāda veida sadarbības vai koncentrēšanās darbībām, kā arī atbrīvot no ienākuma nodokļa un citām ar likumu noteiktām nodevām, kas ir maksājamas par šo darbību veikšanu.
- (20) Laika posmā no 1991. līdz 1994. gadam televīzijas apraides tīkls piederēja atklātai akciju sabiedrībai TDP SA. Pēc 1994. gada tīkls piederēja Portugal Telecom – uzņēmumam, kas izveidojās, apvienojoties Telecom Portugal SA, Telefones de Lisboa e Porto SA un TDP SA. Pēc Portugal Telecom izveidošanās valsts periodiski samazināja savu daļu uzņēmumā. 1995. gadā 26,3 % tika pārdoti publiskajā piedāvājumā. 1996. gada jūnijā obligāciju emisijas otrā daļa tika pārdota ūtrupē, samazinot valsts īpašuma daļu līdz pat 51 %. Arī turpmāk, 1997. gada vidū, valsts īpašumtiesību daļa tika samazināta līdz 25 %, bet 1999. gada vidū – līdz 10,5 %. Pašlaik uzņēmums ir privatizēts ⁽¹⁰⁾.

Valsts maksājums par televīzijas signālu tīklu atdalīšanu

- (17) Atverot Portugāles televīzijas tirgu, tika izlemts atdalīt televīzijas signālu tīklu no RTP apraides darbībām un izveidot atsevišķu juridisku personu "Teledifusora de Portugal" (TDP) ar PTE 5,4 miljardu kapitālu ⁽⁷⁾. Jaunās juridiskās personas vērtību noteica divas neatkarīgas iestādes: Banco Nacional Ultramarino (BNU) un Banco Português de Investimento (BPI) ⁽⁸⁾.
- (18) 1993. gadā valsts ieguva no RTP TDP apraides tīklu par PTE 5,4 miljardiem (šis skaitlis tika iegūts neatkarīgā novērtējuma rezultātā), kas atbilst atdalītajai aktīvu vērtībai ⁽⁹⁾.
- (21) Likums Nr. 58/90 skaidri nosaka, ka privātie operatori var zaudēt savu apraides licenci, ja tie laikā nesamaksās tīkla nodevu ⁽¹¹⁾.
- (22) Tīkla operatori uzliek vienādus tarifus gan RTP, gan arī privātajiem televīziju operatoriem. Patiesībā tiesību akti neļauj uzlikt atšķirīgus tarifus valsts raidorganizācijai RTP un privātajām raidorganizācijām, kas izmanto tīklu ⁽¹²⁾. Līdz 1997. gadam tīkla operatoru uzliktos tarifus nosaka ar likuma spēku ⁽¹³⁾. Kopš 1997. gada nolīgums starp Plašsaziņas līdzekļu institūtu, Tirdzniecības un konkurences ģenerāldirektoru, Portugal Telecom noteica maksimālo cenu apmēru, ko var uzlikt Portugal Telecom par televīzijas signāla izplatīšanu.
- (23) RTP īpašniekam ir jāmaksā ikgada nodeva par apraides tīkla izmantošanu ⁽¹⁴⁾. Nodevas līmenis vienmēr tiek apstrīdēts, tā kā ikgada nodeva ir līdzvērtīga vairāk nekā pusei no tīkla vērtības, kad tas tika atdalīts. Kaut gan RTP uzņēmās visas apraides tīkla izmaksu saistības, iekļaujot novēlota maksājuma soda procentus, tas nemaksāja nodevas laikā.
- (19) Pārskats ir redzams zem konteksta, kurā tika noslēgti nolīgumi. Tīks raksturota Portugal Telecom īpašumtiesību attīstība, uzliktie tarifi, kā arī ar RTP panāktie nolīgumi.
- (24) RTP tīkls ir nepieciešams savu raidījumu izplatīšanai. Turklāt RTP ir viens no galvenajiem tīkla lietotājiem (līdztekus komerciālajam operatoram SIC).

⁽⁶⁾ 1990. gada 21. decembra Dekrēts Nr. 404/90.

⁽⁷⁾ 1991. gada 8. aprīļa Dekrēts Nr. 138/91.

⁽⁸⁾ Par tīkla vērtības analīzi sk. 1996. gada novembra Komisijas Lēmumu, kurā Komisija izlemj, ka tīkla vērtība ir saskaņā ar tirgus vērtību.

⁽⁹⁾ 1991. gadā RTP atdalīja savus aktīvus TDP un piedalījās TDP, balstoties uz aktīvu vērtību. Tad valsts kļuva par vienīgo tiešo TDP īpašnieci. Tomēr atklājās, ka valsts nemaksāja RTP skaidrā naudā, bet kļuva par RTP parādnieku PTE 5,4 miljardu apmērā. Galu galā RTP uzstādīja savas prasības pret uzkrātajiem zaudējumiem. Papildus ņemot vērā faktu, ka RTP ir faktiski zaudējis konkrētu aktīvu daļu, 1993. gadā valsts izlēma nodrošināt resursus RTP, ieguldot kapitālu, kas ir līdzvērtīgs tiem aktīviem, kurus RTP ir nodevis.

⁽¹⁰⁾ Galvenie akcionāri ir the Banco Espírito Santo group (9,3 %), Brandes Investments Partners (5,5 %), Telefonica (4,8 %), the Caixa Geral de Depósitos group (4,7 %) un the BPI group (2,9 %).

⁽¹¹⁾ 1990. gada 7. septembra Likuma Nr. 58/90 13. panta 1. punkta f) apakšpunkts, kas pārtrauca televīzijas apraides darbību.

⁽¹²⁾ 1990. gada 20. decembra Dekrēta Nr. 401/90 5. pants, kuru aizvieto ar 1995. gada 15. februāra Dekrēta Nr. 40/95 13. pantu.

⁽¹³⁾ Dekrēta Nr. 401/90 4. panta 2. punkts.

⁽¹⁴⁾ PTE 3,65 miljardi – 1992. gadā, PTE 3,68 miljardi – 1993. gadā, PTE 3,101 miljards – 1994. gadā, PTE 2,866 miljardi – 1995. gadā un PTE 2,876 miljardi – 1996. gadā.

- (25) Laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam tīkla operators pieņēma RTP novēloto nodevas maksājumu un noslēdza dažus nolīgumus starp RTP un *Portugal Telecom* par parāda atkārtota grafika izveidi ⁽¹⁵⁾. Pēc 1998. gada parāda atkārtota grafika nolīgumi arī tika noslēgti starp diviem uzņēmumiem. 2001. gada 31. maija nolīgumā RTP uzkrātais parāds pret *Portugal Telecom* tika konsolidēts, iekļaujot novēloto maksājumu soda procentu summu. Pēc tam divi uzņēmumi izlēma, ka kopējais parāds ir atmaksājams, veicot desmit pusgada iemaksas, un noteica 30. jūniju un 30. decembri par katra gada izpildes datumu.
- (26) 2003. gada 3. jūlijā ANACOM, iestāde, kas pašreiz atbild par televīzijas apraides tīkla cenu politikas noteikumiem, noteica, ka *Portugal Telecom* ir jāsamazina savas 2002. gada cenas par 14 % plus papildu 1,2 % no 2003. gada janvāra.
- (27) *Portugal Telecom* saskaņā ar telekomunikāciju koncesiju ir jānodrošina telekomunikāciju signālu raidpakalpojumi un izplatīšanas pakalpojumi. Uzņēmuma vispārējās pakalpojuma saistības, kuru negatīvo peļņas normu var kompensēt valsts, neiekļauj televīzijas signāla izplatīšanas pakalpojuma RTP vajadzībām nodrošināšanu ⁽¹⁶⁾.
- Parāda atkārtota grafika izveide sociālās apdrošināšanas shēmas sakarā un nokavētā maksājuma soda procentu atsaukums*
- (28) Laika posmā no 1983. līdz 1989. gadam RTP uzkrāja parādu sociālās apdrošināšanas shēmai PTE 2,189 miljardu apmērā, kas radās, neveicot sociālās apdrošināšanas iemaksas. Parāda cēlonis radīja strīdu starp RTP un sociālo apdrošināšanu par sociālās apdrošināšanas atskaitījumu par virsstundām un mākslinieku honorāru interpretāciju.
- (29) Sociālās apdrošināšanas interpretācija nosaka 1983. gada 12. februāra Īstenojošā dekrēta Nr. 12/83 2. panta e) apakšpunkts. Lai izvairītos no tiesvedības, abas puses vienojās, saskaņā ar ko sociālā apdrošināšana neizvirzīs prasību par novēloto maksājumu procentiem un pieņems parāda maksājumus, kuriem ir atkārtoti izveidots grafiks. Pēc strīda atrisināšanas procedūras Īstenojošais dekrēts nav ticis atsaukts.
- (30) 1993. gada 6. maijā Finanšu ministrijas un Sociālās apdrošināšanas ministrijas kopējais dekrēts formāli apstiprina parāda grafika sadali 120 ikmēneša iemaksās un atsauc līgumsodu un soda procentus PTE 1,206 miljardu apmērā.
- (31) Nosacījumi, lai apstiprinātu uzņēmuma pasākumus parādu nokārtošanai pret sociālās apdrošināšanas shēmu, ir noteikti Dekrētā Nr. 411/91; saskaņā ar 2. panta 1. punktu, kas ir jāpieņem, lai nodrošinātu parādnieka dzīvotspēju, un saskaņā ar pasākumiem, kas cita starpā var tikt piemēroti, pamatojoties uz d) apakšpunktā noteikto, ka parādā esoši uzņēmumi "ir nodarbinātības, strādnieku pašpārvaldes vai valsts iejaukšanās sfērā".
- Obligāciju emisija*
- (32) 1994. gadā RTP emisēja obligācijas PTE 5 miljardu apmērā. Tomēr saskaņā ar emisijas prospektu RTP pats nodrošināja parāda nomaksu no saviem ieņēmumiem.
- 1996. gada septembra protokols par kino sekmēšanu*
- (33) 1996. gada 18. septembrī starp RTP un Kultūras ministriju noslēdza protokolu par kino sekmēšanu, kas konkretizē RTP saistības kino produkcijas atbalsta ziņā, bet nenodrošina specifisku īpašu finansējumu RTP attiecībā uz tā saistībām par kino atbalstu.
- 1996.–2000. gada restrukturizācijas plāns*
- (34) RTP veica pētījumu par uzņēmuma restrukturizācijas iespējām laika posmā no 1996. līdz 2000. gadam. Pētījums nerādīja valstij nekāda veida finansiālās saistības.
- Ikgada kapitāla ieguldīšana laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam*
- (35) Laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam valsts katru gadu palielināja RTP kapitālu. Zemāk esošajā tabulā ir redzams dažādu kapitāla palielinājumu pārskats, kas sasniedz PTE 46,8 miljardu apmēru.

⁽¹⁵⁾ 1996. gada martā un 1997. gada decembrī.

⁽¹⁶⁾ Dekrēts Nr. 40/95, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1999. gada 5. decembra Dekrētu Nr. 458/99.

2. tabula

RTP akciju kapitāla palielinājumi laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam

(miljoni PTE)

gads	1994	1995	1996	1997
Akciju kapitāla palielinājums	10 000	12 800	10 000	14 000
Akciju kapitāls uz 31. decembri	22 708	35 508	45 508	59 508

Avots: RTP grāmatvedības bilances.

(36) Pakalpojumu valsts līgumi, kurus Portugāle noslēdza ar RTP, nodrošina valstij dalību RTP veiktajos ieguldījumos, labāk kapitāla palielinājumu veidā ⁽¹⁷⁾.

Aizņēmums 1998. gadā

(37) 1998. gada decembrī starp Valsts Parāda stabilizācijas fondu (*Fundo de Regularização da Dívida Pública*) un RTP, ar ko noteica aizņēmuma PTE 20 miljardu apmērā nosacījumus, tika noslēgts līgums par subordinētu aizņēmumu RTP kapitāla palielināšanai.

(38) Valsts Parāda stabilizācijas fondu vada Valsts Parāda vadības institūts (*Instituto de Gestão de Crédito Público*), kas atbild par Portugāles parāda vadību un centrālās aizņēmuma programmas īstenošanu saskaņā ar Valsts parāda likumu ⁽¹⁸⁾ un valsts noteiktajām pamatnostādņēm. Institūts ir pakļauts Finanšu ministrijai ⁽¹⁹⁾.

(39) No datuma, kad RTP ir pieejamas šīs summas, par aizņēmumu ir jāmaksā ikgada procentu maksājumi pēc 12 mēnešu *Lisbor* likmes, kas tiek aprēķināta ikvienu perioda pirmajā dienā plus 20 pamata punkti ⁽²⁰⁾.

(40) Saskaņā ar līgumu aizņēmums ir jāatmaksā 2003. gada 31. decembrī, bet, noslēdzot abpusēju nolīgumu, atmaksas termiņš var tikt pagarināts par vienu vai diviem gadiem. RTP nemaksā aizņēmuma procentus, jo aizņēmuma līgumā ir paredzēts, ka procenti, kas ir maksājami par pirmajiem četriem ikgada maksājumiem, ir kapitalizējami ⁽²¹⁾.

⁽¹⁷⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 14. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 21. klauzula.

⁽¹⁸⁾ Likums Nr. 7/98.

⁽¹⁹⁾ Dekrēta Nr. 160/96 1. pants.

⁽²⁰⁾ 3,54 % likme tika piemērota 1999. gadā, 4,14 % – 2000. gadā, 5,05 % – 2001. gadā, 3,62 % – 2002. gadā un 2,95 % – 2003. gadā.

⁽²¹⁾ Grozītā aizņēmuma līguma 5. pants.

(41) Līgums starp Valsts Parāda stabilizācijas fondu un RTP ir sastādīts saskaņā ar pamatnostādņēm, kas 1998. gada 17. decembrī ir noteiktas kopējā Plašsaziņas līdzekļu, Valsts kases un finanšu valsts sekretāru rezolūcijā.

Saņēmējs

(42) Portugāles valsts raidorganizācija RTP tika iedibināta pēc valdības 1955. gada 15. decembra akta, kas sekoja valdības lēmumam par atklātas akciju sabiedrības iedibināšanu, kurai tiktu piešķirta koncesija sabiedriskās televīzijas apraides nodrošināšanai ⁽²²⁾.

(43) RTP bija monopols apraides tirgū līdz pat 80. gadiem. 90. gados tas sāka izjust konkurenci no komerciālo raidorganizāciju puses pēc tam, kad valsts 1992. gada februārī piešķīra apraides licences SIC un TVI atbilstoši trešajā un ceturtajā kanālā ⁽²³⁾.

(44) 1992. gada RTP statūti, kas ir noteikti Likumā Nr. 21/92 (turpmāk – Likums Nr. 21/92), pārveidoja uzņēmumu par akciju sabiedrību ⁽²⁴⁾.

(45) RTP veic gan sabiedrisko apraidi, gan arī komerciālo apraidi. Tas ir ar likumu atļauts saskaņā ar komerciālām un ražošanas darbībām, kas ir saistītas ar televīzijas darbību ⁽²⁵⁾.

(46) RTP komerciālās darbības vada, finansiāli piedaloties uzņēmumos, kuri ir likumīgi nošķirti no RTP un kuriem ir sava struktūra un pārskatu sistēma.

RTP finansiālais stāvoklis

(47) Kā ir redzams zemāk esošajā tabulā, RTP izmeklēšanas laikā ir zaudējumi. 1996. gadā RTP finansiālais stāvoklis pasliktinājās līdz tādām apmēram, ka tā neto kapitāls kļuva negatīvs.

⁽²²⁾ 1955. gada 18. oktobra Likums Nr. 40 341, kurā Portugāles valdība apņemas sekmēt "akciju sabiedrības (...) iedibināšanu, ar kuru tā noslēdz koncesijas līgumu par sabiedrisko raidorganizāciju Portugāles teritorijā".

⁽²³⁾ 1990. gada 31. decembra Ministru padomes Rezolūcijas Nr. 49/90 11.4. un 11.5. punkts un 1992. gada 22. februāra Ministru padomes Rezolūcijas Nr. 6/92 3. punkts.

⁽²⁴⁾ 1992. gada 14. augusta Likums Nr. 21/92.

⁽²⁵⁾ Likuma Nr. 21/92 par RTP statūtiem pielikuma 3. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts, ka RTP var veikt šādas darbības: i) reklāmas publicēšanu televīzijā; ii) produktu mārketingu (īpaši raidījumus un publikācijas, kas ir saistītas ar tā darbībām); iii) tehnisko konsultāciju un profesionālās sagatavošanas nodrošināšanu un sadarbību ar citām vietējām un ārvalstu struktūrām; iv) televīzijas aprīkojuma, filmu, magnētisko lenšu, videokasešu un līdzīgu produktu mārketingu un nomu; v) piedalīties papildu uzņēmuma grupās un Eiropas ekonomisko interešu grupās, kā arī citu uzņēmumu kapitālā jebkāda formā, kas ir nodrošināts saskaņā ar komerciālo likumdošanu.

3. tabula

RTP ekonomiskie un finanšu dati 1993.–1998.

	(miljoni PTE)					
	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Neto peļņa (zaudējumi)	(7 883)	(19 558)	(26 581)	(18 512)	(32 223)	(25 039)
Neto kapitāls	1 557	8 071	4 269	(4 274)	(20 586)	(50 827)
Aktīvi	39 418	42 262	56 078	67 654	62 340	83 843
Finanšu parādi ⁽¹⁾	22 402	26 855	30 258	44 922	44 885	92 775

⁽¹⁾ Īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa parādi kredītiestādēm un obligācijās.

Avots: RTP finanšu rezultāti konti.

RTP sabiedriskā pakalpojuma saistības 1992.–1998. gadā

veicot savas darbības kā koncesionāram ⁽²⁸⁾, ir jāievēro, iekams 4. panta 3. punkts nosaka sabiedriskās televīzijas apraides pakalpojuma saistības ⁽²⁹⁾.

(48) RTP ir jānodrošina sabiedriskā televīzija. Dažādi likumi paredz šā pakalpojuma definīciju, piešķiršanu un finansējumu.

(49) Likuma Nr. 58/90 jomā ir televīzijas apraides darbības, kā arī tas nosaka nosacījumus privātajām raidorganizācijām un valsts saistības attiecībā uz sabiedriskās televīzijas apraides nodrošināšanu ⁽²⁶⁾. Attiecībā uz RTP statūtiem Likums Nr. 21/92 nosaka galvenās pakalpojuma saistības un tā finansējumu.

(50) Divi pakalpojumu valsts līgumi, kurus parakstīja RTP un Portugāles valsts, ļoti detalizēti raksturo pakalpojumu un tā finansējumu ⁽²⁷⁾.

Definīcija

(51) Likuma Nr. 21/92 4. pants nosaka, ka koncesijas līgums tiek noslēgts starp valsti un RTP un konkrētā galvenās pakalpojuma saistības, kuras ir jāīsteno saskaņā ar līgumu. 4. panta 2. punkts nosaka vispārējos principus, kurus RTP,

(52) Pakalpojumu valsts līgumi apstiprina RTP sabiedriskā pakalpojuma saistības. Pirmkārt, RTP ir uzlikta vispārējās saistības un tās saistības, kas attiecas uz raidījumu saturu ⁽³⁰⁾. RTP ir jānodrošina sabiedriskā televīzija, kuras ietvaros RTP raida divus kanālus un nodrošina Portugāles sauszemes iedzīvotājus ar vispārējām reportāžām. Pirmais kanāls ir vispārīgāks un piedāvā krietni plašāku raidījumu programmu. Otrajam kanālam ir jābūt vērstam uz specifiskāku auditoriju un jānodrošina izglītojoši, kultūras un zinātniski raidījumi. Viens no kanāliem aptver Azoru salu un Madeiras autonomos apgabalus.

⁽²⁸⁾ RTP ir: a) jāievēro brīvības, neatkarības, nediskriminācijas un nekoncentrācijas principi; b) jānodrošina neatkarība no valsts varas iestādēm; c) jāpieņem kvalitātes programmas un dažādas prasības sabiedrības interesēs.

⁽²⁹⁾ RTP ir: a) un c) jāatbalsta iedzīvotāju informēšana un izglītošana; b) jānodrošina ziņu reportāžas; d) un h) jānodrošina apraides laiks oficiāliem ziņojumiem, reliģiskiem notikumiem, politiskajām partijām, tirdzniecības savienībām, valdībai un valsts pārvaldei; i) jāraida divas vispārējās programmas, viena no kurām aptver Madeiras un Azoru salu autonomos apgabalus; j) un m) jāraida izglītojoši, apmācību, sporta un kultūras raidījumi; l) jāatbalsta un jāveicina kino; n) jāsauglabā audiovizuālās kartotēkas; o) jāapmainās ar raidījumiem un informāciju ar Madeiru un Azoru salām; p) jāveido un jāraida raidījumi ārpus Portugāles esošajām portugāļu kopienām; q) jāsadarbības ar valstīm, kurās runā portugāļu valodā; s) jāuztur kontakti ar citām Eiropas sabiedriskajām raidorganizācijām; t) jānodrošina, ka televīzijas apraide ir saskaņā ar kompetentu starptautisko iestāžu noteiktajām vadlīnijām.

⁽³⁰⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 4. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 4. un 5. klauzula.

⁽²⁶⁾ 1990. gada 7. septembra Likums Nr. 58/90 par televīzijas apraides darbību.

⁽²⁷⁾ 1993. gada 17. martā starp Portugāli un RTP tika noslēgts pakalpojumu valsts līgums (Vecais pakalpojumu valsts līgums). 1993. gada pakalpojumu valsts līgumu 1996. gada 31. decembrī aizvietoja ar jaunu pakalpojumu valsts līgumu.

- (53) Otrkārt, līgumi paredz RTP īpašas saistības attiecībā uz programmas izveidi ⁽³¹⁾. Ir noteikti standarti attiecībā uz raidījuma kvalitāti (plurālisms, objektīva informācija utt.) un raidījuma saturu (jauna beletristika, sports, bērni, portugāļu kultūra, vietējās ziņas, izklaide). RTP ir arī jāparedz raidlaiks īpašiem vienumiem, lai atbalstītu kino un citus audiovizuālās produkcijas veidus, lai sekmētu izglītojošu un apmācības raidījumu izveidi, lai apmainītos ar raidījumiem ar autonomajiem apgabaliem un lai sekmētu sadarbību ar citām Eiropas Savienības sabiedriskajām televīzijām. Turklāt tam ir īpašas programmas izveides saistības attiecībā uz starptautisko sadarbību. Piemēram, tam ir jāveido raidījumi, kā arī jāraida tie ārpus Portugāles esošajām portugāļu kopienām un Āfrikas un Makavas valstīm, kurās runā portugāļu valodā. Tam ir jānodrošina RTP *Madeira* un RTP *Açores* pastāvēšana, kā arī jāuztur savi raidījumu izveides centri un deleģācijas ārzemēs.
- (54) Treškārt, līgums paredz RTP īpašas saistības. Piemēram, RTP ir jāuztur audiovizuālie arhīvi, jāievieš savā aprīkojumā un darbībā tehnoloģiskas inovācijas, jāatbalsta S. Karlosa Nacionālais teātra fonds un jānodrošina citi pakalpojumi, kas tiek konkrētīti uz īpaša pamata.

Piešķiršana

- (55) Likuma Nr. 58/90 5. pants piešķir RTP sabiedriskās raidorganizācijas koncesiju uz piecpadsmit gadiem, ko var atjaunot uz nākamajiem piecpadsmit gadiem un kas aptver pirmajam un otrajam kanālam atbilstošas frekvences. Likuma Nr. 21/92 4. pants uzsver, ka RTP ir sabiedriskās televīzijas apraides koncesionārs. Pakalpojumu valsts līgumu 1. klauzulas a) apakšpunkts apstiprina, ka RTP ir sabiedriskās televīzijas nodrošinātājs ⁽³²⁾.

Kontrole

- (56) Pakalpojumu valsts līgumi ⁽³³⁾ nodrošina Sabiedriskās domas padomes izveidi, kas sastāv no dažādu sabiedriskās domas nodaļu pārstāvjiem, kas var iesaistīties, lai novērtētu

vispārēju vai specifisku sabiedriskās televīzijas apraides saistību atbildmi.

- (57) RTP ir jāiesniedz finanšu ministram nākamā gada sabiedriskā pakalpojuma darbības plāns un budžets ar uzņēmuma revidentu padomes un Sabiedriskās domas padomes izdotajiem atzinumiem. Turklāt tam ir jāiesniedz ziņojums par sabiedriskā pakalpojuma iepriekšējā gada saistībām ar klātpievienotu revidentu padomes atzinumu ⁽³⁴⁾.
- (58) Finanšu ministrs un valdības locekļi, kas ir atbildīgi par plašsaziņas jautājumiem, pārbauda atbildmi ar pakalpojumu valsts līgumiem. Finanšu ģenerālspektoram ir jāpārbauda finanšu plāns. Turklāt ikgadējo norēķinu pārbaudi veic specializēta revidentu firma ⁽³⁵⁾.
- (59) Jaunais pakalpojumu valsts līgums arī paredz sankcijas (līgumsodu, apķīlāšanu, izpirkšanu vai līguma izbeigšanu), kuras valsts var uzlikt līguma laušanas gadījumā.

Finansējums

- (60) Likuma Nr. 21/92 5. pants piešķir RTP tiesības saņemt valsts kompensāciju par tā sabiedrisko pakalpojumu saistībām. Šīs tiesības ir apstiprinātas pakalpojumu valsts līgumos.
- (61) Papildus ikgada kompensāciju maksājumu sistēmai pakalpojumu valsts līgumi nodrošina finansējumu zemāk redzamajam:

— īpašo pakalpojumu saskaņā ar nolīgumiem maksājumiem, lai nodrošinātu pakalpojumus, par kuriem administrācija un RTP ir vienojušies vai vienosies ⁽³⁶⁾,

⁽³¹⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 5.–8. un 10. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 6.–13. klauzula.

⁽³²⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 1. klauzula paredz, ka līguma mērķis ir noteikt noteikumus, saskaņā ar kuriem RTP nodrošinātu sabiedriskās televīzijas apraidi. Jaunā pakalpojumu valsts līguma 1. klauzula paredz, ka RTP ir vienīgais sabiedriskās raidorganizācijas nodrošinātājs Likuma Nr. 58/90 5. panta un Likuma Nr. 21/92 4. panta ziņā.

⁽³³⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 9. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 23. klauzula.

⁽³⁴⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 15., 16., 18. un 19. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 18. un 25. klauzula.

⁽³⁵⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 19. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 25. klauzula un Līguma 31-A/98 47. panta 2. punkts.

⁽³⁶⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 13. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 20. klauzula.

- valsts dalībai visos RTP veiktajos ieguldījumos, jo īpaši tajos, kas ir paredzēti infrastruktūrām, kuras ir nepieciešamas televīzijas raidījumu izveides un apraides centru ekspluatācijai Azoru salās un Madeirā, audiovizuālajiem arhīviem un RTP starptautiskajām apraidēm un citiem RTP veicamajiem tehnoloģiskajiem ieguldījumiem ⁽³⁷⁾.
- (62) Lai noteiktu sabiedriskā pakalpojuma saistību izmaksas un ieņēmumus, kas tiek noteikti kā kompensācijas maksājumi, RTP piemēro analītisku pārskatu sistēmu. Līgumi konkrētā kritēriju, pēc kuriem aprēķina attaisnotās izmaksas, par kurām ir tiesības saņemt kompensāciju par visām sabiedriskā pakalpojuma saistībām ⁽³⁸⁾.
- (63) Pamatojoties uz analītisko pārskatu sistēmu, RTP sadala izmaksas un ieņēmumus (piem., personālam un aprīkojumam) noteiktam darbību skaitam (programmas izveides vadībai, tiešajām un netiešajām programmas izmaksām, difūzijas izmaksām, emisijas izmaksām, mārketinga izmaksām un pieskaitāmajiem izdevumiem).
- (64) Dažādu darbību tiešās izmaksas ir sadalītas starp dažādiem izmaksu punktiem (piem., RTP 1, RTP 2, RTPi un *RTP Āfrika*). Netiešās izmaksas tiek sadalītas izmaksu punktiem, pamatojoties uz pastāvīgu analītisko kritēriju (piem., apraides stundu skaits) ⁽³⁹⁾.
- (65) Izmaksu sadalījuma sistēmai ir šādas iezīmes:
- saskaņā ar pakalpojuma valsts līgumiem var tik atmaksātas tikai neto pamatdarbības izmaksas pēc līgumos raksturotās metodes. Finansiālās izmaksas, ārkārtas izdevumi un uzkrājumi, kas nav tieši saistīti ar darbību, netiek iekļauti kompensācijā ⁽⁴⁰⁾,
- lai aprēķinātu neto atmaksājāmās pamatdarbības izmaksas, RTP pamatdarbības izmaksām ir jāatņem pamatdarbības ieņēmumi, kas izriet no visām sabiedriskā pakalpojuma saistībām,
- saskaņā ar Veco pakalpojuma valsts līgumu kompensācija nav paredzēta par vispārējām sabiedriskā pakalpojuma saistībām attiecībā uz RTP 1 un RTP 2 izmantošanu un autonomo apgabalu ar vienu no kanāliem aptveršanai ⁽⁴¹⁾,
- saskaņā ar Jauno pakalpojumu valsts līgumu RTP 1 un RTP 2 pamatdarbības izmaksas var tikt kompensētas, bet gadījumā, ja reālās neto RTP 1 un RTP 2 pamatdarbības izmaksas pārsniedz plānotās pašizmaksas, papildu kompensācija nepienākas ⁽⁴²⁾.

⁽³⁷⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 14. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 21. klauzula.

⁽³⁸⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 12. klauzula sīki nosaka, kuras izmaksas var tikt kompensētas un kā tās ir aprēķināmas: izmaksu seguma atšķirība (izmaksu starpība, kas rodas RTP 1. kanālam, un izmaksas, kas rodas lielākajam privātajās televīzijas operatoram) pamatdarbības deficīts autonomajos apgabalos, deficīts, izmantojot audiovizuālo bibliotēku, *RTP-Internacional* pamatdarbības izmaksas, izmaksas, kas rodas, ekspluatējot struktūru sadarbībai ar Āfrikas valstīm, kurās runā portugāļu valodā (PALOPs), izmaksas par raidlaika piešķiršanu noteiktiem vienumiem, delegāciju un korespondentu izmaksas un S. Carlos Nacionālā Teātra fonda izmaksas. Jaunā pakalpojumu valsts līguma 15. klauzula sīki nosaka izmaksas, kas var tikt kompensētas un kā tās ir aprēķināmas. Punkti, kas tiek segti: RTP 1 un RTP 2 pamatdarbības izmaksas, īpašie pakalpojumi, kas ir minēti 7. panta a) līdz l) apakšpunktā un izmaksu seguma atšķirība.

⁽³⁹⁾ Informāciju sniedza Portugāles varas iestādes ar savu 1999. gada 31. marta vēstuli.

(66) RTP ziņo par neto izmaksām, kas rodas, nodrošinot sabiedrisko pakalpojumu, ikgada sabiedriskā pakalpojuma ziņojumos saskaņā ar augstāk minēto izmaksu aprēķināšanas metodi. Zemāk esošajā tabulā ir redzamas visu sabiedriskā pakalpojuma darbību, par kurām var saņemt kompensāciju maksājumus, izmaksu apskats.

⁽⁴⁰⁾ Jaunā pakalpojuma valsts līguma 14. klauzulas 2. punkts.

⁽⁴¹⁾ Izņemot izmaksas, kas ir saistītas ar izmaksu seguma atšķirību.

⁽⁴²⁾ Jaunā pakalpojuma valsts līguma 19. klauzulas 1. un 3. punkts. Jaunais pakalpojumu valsts līgums nosaka, ka RTP 2 pamatdarbības izmaksas varētu tikt kompensētas ar atpakaļejošu spēku no 1996. gada 1. janvāra.

4. tabula

Sabiedriskā pakalpojuma neto ziņotās un atmaksājamās izmaksas

(miljoni PTE)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Teleteksts						112,9	86,8
RTP <i>International</i> pamatdarbība	882,3	1 517,4	1 826,9	1 890,8	2 059,6	3 999,1	3 712,9
RTP <i>África</i>	—	—	—	—		654,7	1 332,0
RTP 1 tiešā apraide uz Azoru salām uz Madeiru	—	—	—	—	—	76,8	295,4
Audiovizuālie arhīvi	509,1	241,6	402,7	492,7	184,9	909,4	672,1
Sadarbība ar Āfrikas valstīm, kurās runā portugāļu valodā	186,9	128,4	172,2	148,6	144,9	202,4	200,3
Izmaksu seguma atšķirība	406,7	1 312,8	1 314,2	1 050,3	1 050,0	622,6	208,6
Delegācijas/korespondenti	797,8	658,2	681,1	642,7	583,2	457,2	211,0
S. Karlosa Nacionālais teātra fonds		50,0	55,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Kino sekmēšana		215,0	95,0	27,5	156,5	391,1	352,8
Autonomo apgabalu centru pamatdarbība	3 453,4	3 486,0	3 685,9	3 696,1	3 846,6	3 459,2	2 855,2
Apraide īpašu vienumu vajadzībām	482,0	350,6	151,1	94,6	80,8		
Sport TV ⁽¹⁾							– 440,0
RTP 1 neto pamatdarbības izmaksas						16 946,1	11 916,6
RTP 2 neto pamatdarbības izmaksas					9 050,6	10 080,6	8 637,6
Kopējās neto pamatdarbības izmaksas	6 718,2	7 960,0	8 384,1	8 103,3	17 217,1	37 972,1	30 101,3

⁽¹⁾ Lai gan Sport TV nav sabiedriskā pakalpojuma darbība, kurai pienākas kompensācija, RTP atrēķina Sport TV ienākumus no sabiedrisko pakalpojumu izmaksām. Tas tiek veikts, pamatojoties uz 1998. gada 14. jūlija Līguma 31-A/98 47. panta 3. punktu, kas nosaka, ka RTP gūtie ienākumi no dalības citos kanālos tiek izmantoti sabiedrisko pakalpojumu iniciatīvu finansēšanai

Avots: Portugāles varas iestādes un sabiedriskā pakalpojuma ziņojumi

(67) Zemāk esošajā tabulā ir redzams RTP ieguldījumu apskats sabiedrisko pakalpojumu darbību aprīkojumā. Tajā ir redzami gan reālie ieguldījumi sabiedrisko pakalpojuma darbībās, kā ir redzams ikgada finanšu pārskatos, gan arī

ieguldījumi, par kuriem ir ziņots sabiedrisko pakalpojumu ziņojumos. Tiek atzīmēts, ka reālie ieguldījumi sabiedrisko pakalpojumu darbībās ir lielāki nekā ieguldījumi, par kuriem ir ziņots sabiedrisko pakalpojumu ziņojumos.

5. tabula

Ieguldījumi sabiedrisko pakalpojumu darbībās

(miljoni PTE)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Kopā
Finanšu pārskati	2 632,6	2 102,0	2 763,9	992,7	1 480,4	4 037,4	6 054,2	20 063,2
Sabiedriskā pakalpojuma ziņojumi	2 327,3	98,0	1 975,1	154,4	28,1	4 037,4	6 127,8	14 748,1
Starpība	305,3	2 004,0	788,8	838,3	1 452,3	0	– 73,6	5 315,1

Avots: RTP finanšu rezultāti un sabiedrisko pakalpojumu ziņojumi.

Pasākumu mērķis

- (68) Pasākumu mērķis ir kompensēt RTP uzliktās sabiedrisko pakalpojumu saistības un finansēt tā ieguldījumus.

Pasākumu iespējamie rezultāti

- (69) Portugālē sabiedriskā pakalpojuma operators nav izvēlēts tādas procedūras rezultātā, kurā visiem ieinteresētajiem uzņēmumiem bija iespēja iesniegt savu kompensācijas summu, kāda tiem būtu nepieciešama sabiedriskās televīzijas apraides koncesijas darbībai. Valdība nozīmēja RTP sabiedriskās televīzijas apraides nodrošināšanai.

- (70) Kopš 1992. gada gan komerciālās raidorganizācijas, gan arī sabiedriskā raidorganizācija ir bijušas aktīvas Portugāles televīzijas tirgus dalībnieces. Neatkarīgi no RTP komerciālajām raidorganizācijām SIC un TVI ir piešķirta televīzijas kanālu apraides licence. SIC bija pirmais privātais operators, kas 1992. gada 6. oktobrī sāka apraidi. Pasākumi RTP labā varētu radīt konkurences izkropļošanu televīzijas apraides tirgū.

Procedūras uzsākšanas pamatojums

- (71) Komisija uzsāka procedūru pēc Pirmās instances tiesas sprieduma 2000. gadā⁽⁴³⁾, kas anulēja Komisijas 1996. gada lēmumu⁽⁴⁴⁾.
- (72) Turklāt, ņemot vērā sākotnējā izvērtējuma ilgumu un parādus, kas attiecas uz RTP atmaksājamo sabiedriskā pakalpojuma izmaksu finansējuma proporcionalitāti, Komisija uzsāka procedūru pēc tam, kad SIC 1996. un 1997. gadā iesniedza sūdzības. Pasākumi, pret kuriem SIC protestēja, bija valsts maksājums par televīzijas apraides tīkla atdalīšanu, obligāciju emisija, kino sekmēšana, 1996.–2000. gada restrukturizācijas plāns, kapitāla ieguldīšanu laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam un aizņēmums.
- (73) Uzsākot oficiālo izmeklēšanas procedūru, Komisija, ņemot vērā kopējās RTP atmaksājamās sabiedriskā pakalpojuma izmaksas laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam, puda šaubas attiecībā par to, vai Portugāles valsts pārmērīgi nekompensē RTP tīkla neto sabiedriskā pakalpojuma izmaksas.

III. IEINTERESĒTO PERSONU KOMENTĀRI

- (74) Pēc izmeklēšanas procedūras uzsākšanas dažas ieinteresētās personas izteica savus komentārus par pasākumiem. Zemāk ir redzams šo personu nozīmīgu komentāru apskats par katru pasākumu.

- (75) SIC un TVI pamatoja savas domas, ka atbrīvošana no reģistrācijas nodevas ir izņēmums no noteikumiem, kuri normālos apstākļos ir piemērojami visām izmaiņām uzņēmuma statūtos. SIC komentēja, ka pasākums neparedz tikai RTP izveidi. Pamatojoties uz savu statūtu 11. panta 2. punktu, RTP ir vispārēji atbrīvots no nodokļiem un nodevām par jebkāda veida reģistrāciju.

- (76) TVI komentēja, ka RTP ir arī atbrīvots no jebkāda veida izdevumiem, kas ir saistāmi ar akta publicēšanu.

- (77) Attiecībā uz atvieglojumiem par nodevas maksāšanu par televīzijas apraides tīkla izmantošanu ieinteresētās personas komentēja, ka ir jānoskaidro, vai procenti patiesi tika uzlikti un kāda bija to likme, un vai jebkādi maksājumi tika veikti *Portugal Telecom*. Turklāt skaidrojums ir jānodrošina RTP pašreizējās parāda summas pret *Portugal Telecom* līmenī.

- (78) SIC un TVI komentēja par parāda atkārtota grafika izveidi sociālās apdrošināšanas shēmas sakarā. Tie pamatoja, ka RTP ļauj dzēst šo parādu uz citiem noteikumiem nekā tiem, kas ir piemērojami citiem uzņēmumiem saskaņā ar Dekrētu Nr. 411/91. ACT uzsver valsts centrālo lomu nolīgumā.

- (79) Attiecībā uz televīzijas tīkla tirdzniecību ACT un TVI komentēja, ka ir jāveic jaunizveidotā uzņēmuma TDP aktīvu vērtības grāmatvedības un ekonomiskā analīze, lai noteiktu, vai šim uzņēmumam ir tikušas veiktas pārmērīgas kompensācijas. Par šo jautājumu *Mediaset* un ACT paziņoja, ka televīzijas tīkls ir izveidots, pateicoties valsts finansējumam, nevis pašam operatoram. Tāpēc tie apšaubīja, vai kompensācija RTP šim valsts aktīvam ir pamatota.

- (80) Attiecībā uz obligāciju emisiju SIC uzsvēra, ka, ņemot vērā RTP finansiālo situāciju, obligācijas tirgū tika pieņemtas tikai tāpēc, ka valsts ir 100 % akciju īpašniece. Turklāt *Mediaset* piezīmēja, ka Komisijai drīzāk ir jāaplūko visu garantiju kodols, nevis forma.

⁽⁴³⁾ Pirmās instances tiesas 2000. gada 10. maija spriedums Lietā T-46/97, SIC pret Komisiju [2000] ECR II-2125.

⁽⁴⁴⁾ NN 141/95, Portugāles sabiedriskās televīzijas pakalpojuma finansējums (OV C 67, 4.3.1997., 10. lpp.).

- (81) Attiecībā uz protokolu par kino sekmēšanu SIC komentēja, ka valsts ir apņēmusies nodrošināt katru gadu kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma saistību izmaksām, iekļaujot kino sekmēšanu. Tādējādi atklājas dubults finansējums RTP vienam un tam pašam mērķim. TVI komentēja, ka līdzīgi protokoli ir noslēgti ar privātajām raidorganizācijām, bet tikai RTP saņem valsts atbalstu. Turklāt TVI pamatoja, ka 1996. gada protokols par kino sekmēšanu 2000. gadā ir aizvietots līdz ar RTP, kam ir līdzfinansējums kā visu filmu to projektu līdzveidotājam, kuri saņem finansējumu no ICAM (Kino, audiovizuālais un plašsaziņas līdzekļu institūts). Par šo jautājumu *Mediaset* piebilda, ka, ciktāl finansējuma noteikumi pieprasa, lai sabiedriskā raidorganizācija piedalītos kopražojumos ar neatkarīgajiem producentiem, ir jānodrošina, lai šāda dalība nepiešķirtu netiešu labumu sabiedriskajam operatoram, sadarbojoties ar šādiem filmu producentiem.
- (82) Attiecībā uz kapitāla ieguldīšanu laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam SIC, ACT, *Mediaset* un TVI komentēja, ka neviens racionāls līdzīpašnieks nepalielinātu uzņēmuma kapitālu ar RTP rādītājiem. Kapitāla ieguldīšana, kas deva labumu uzņēmumam ar milzīgu deficītu, bet bez saistīta restrukturizācijas plāna dzīvotspējas atjaunošanai.
- (83) SIC arī pamatoja, ka, ņemot vērā tehnisko bankrotu, ko 1996. gadā atzina pats RTP, neviena finanšu iestāde tam nepiešķirtu aizņēmumu.
- (84) *Mediaset* un ACT pieprasīja, lai izmeklēšanas procedūras laikā lielāku uzsvāru liek uz sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanas neatkarīgo vadību. Komerciālās raidorganizācijas SIC un TVI komentēja, ka Komisijai ir jāizlemj par pasākumiem, kas veido nepiemērotu valsts atbalstu, jo RTP piešķirtie valsts naudas līdzekļi nav samērīgi.
- (85) Attiecībā uz atbrīvošanu no reģistrācijas nodevas Portugāles varas iestādes komentēja, ka, kopš vairs nav nepieciešams izdot valsts aktu, kas oficiāli apstiprina valsts uzņēmuma pārveidi par akciju sabiedrību, nav arī pamatojuma atbilstošu nodokļu un ieņēmumu ievākšanai.
- (86) Attiecībā uz SIC komentāriem par Likuma Nr. 21/92 11. panta 2. punktu viņi atbildēja, ka Portugāles likumdevējs nepiešķir valsts uzņēmumiem īpašas nodokļu atlaides uzņēmējdarbības pārveides vai restrukturizācijas gadījumā. Atbrīvojums ir balstīts uz Dekrētu Nr. 404/90.
- (87) Attiecībā uz novēloto maksājumu summām, kas ir maksājamas par tīkla izmantošanu, Portugāles varas iestādes pieprasīja, lai *Portugal Telecom* parāda atkārtota grafika izveide ir vispārīga stratēģija komercattiecībās starp kreditoru un debitoru un nerodas pēc iejaukšanās no valsts puses.
- (88) Portugāles varas iestādes izvirzīja prasību, ka pamatojums sākotnējam nolīgumam starp sociālās apdrošināšanas shēmu un RTP par parāda atkārtota grafika izveidi un procentu un līgumsodu atsaukšanu ir juridisks strīds ap Īstenojošā dekrēta Nr. 12/83 konstitucionalitāti, kas nosaka sociālās apdrošināšanas iemaksas saistībā ar atlīdzību par virsstundām. Nolīgums apstiprināja RTP interpretāciju, ko apstiprināja arī nodokļu speciālists, ka atlīdzība nav saskaņā ar sociālās apdrošināšanas iemaksām.
- (89) Otrkārt, varas iestādes pieprasīja, lai šā nolīguma oficiālā apstiprināšana no valdības puses RTP nepiešķirtu īpašas finansiālas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem līdzīgos nosacījumos saskaņā ar Dekrētu Nr. 411/91. Tie apstiprina, ka 2. panta 1. punkta d) apakšpunkta izņēmums ir piemērojams RTP, tā kā attiecībā uz RTP ir iejaukusies valsts, un RTP ir bijušas dažādas problēmas administratīvās Komisijas vadības laikā⁽⁴⁵⁾, kuru valdība nozīmēja 1977. gadā. Saskaņā ar Portugāles varas iestādēm vispārējo būtību raksturo fakts, ka noteikumi ir veidoti ar vienu ieinteresēto personu, pamatojoties uz to pašu likumu.
- (90) Attiecībā uz maksājumiem par televīzijas tīkla atdalīšanu Portugāles varas iestādes komentēja, ka 1993. gadā finansējums bija tieši saistīts ar tīkla atšķelšanu un pārdošanu televīzijas signālu pārraidei un vadībai. Valsts nopirka TDP no RTP. Tā kā valsts samaksāja par iegādi, palielinot RTP kapitālu tādā apmērā, kas ir tieši līdzvērtīgs atdalīto aktīvu vērtībai, pasākums netiek uzskatīts par valsts atbalstu.

IV. PORTUGĀLES KOMENTĀRI

⁽⁴⁵⁾ Dekrēts Nr. 91/A/77, ar kuru anulēja RTP 1976. gada statūtus un noteica, ka RTP vadīs Administratīvā padome.

- (91) Attiecībā uz valsts garantētu obligāciju emisiju Portugāles varas iestādes pamatoja, ka šis akcionāra aizņēmums neiekļauj nekādas garantijas no Portugāles valsts puses, kā arī norādīts tehniskajos dokumentos par šo jautājumu.
- (92) Attiecībā uz 1996. gada protokolu par kino sekmēšanu Portugāles varas iestādes komentēja, ka tas paskaidro un nosaka RTP sabiedrisko pakalpojumu saistību noteikumus par kino produkcijas atbalstu un sekmēšanu. Saskaņā ar protokolu RTP tika pieprasīts līdzfinansēt tos "projektus, kas saņem finansiālu atbalstu" un kurus atbildīgā valdības iestāde atlasīja iepriekš. Saskaņā ar Portugāles varas iestādēm ar RTP noslēgtā protokola noteikumi nav salīdzināmi ar tiem, kurus noslēdza ar SIC un TVI, tā kā RTP vajadzēja līdzfinansēt kinematogrāfiskus darbus, par kuriem varētu būt ļoti zema skatītāju interese vai pat tās vispār nebūtu. Jebkurā gadījumā RTP piešķirto subsīdiju apjoms parasti ir krietni lielāks nekā vidējā tiesību vērtība par televīzijas apraidei piemērotu darbu izrādīšanu.
- (93) Attiecībā uz restrukturēšanas plānu laika posmam no 1996. līdz 2000. gadam Portugāles varas iestādes paziņoja, ka plāns nekad neizies ārpus sagatavošanas izpētes stadijas un tādējādi neveido jebkāda veida valsts finansiāla atbalsta pamatojumu RTP.
- (94) Attiecībā uz aizņēmumu Portugāles varas iestādes komentēja, ka tā tehniskie nosacījumi nodrošināja, ka finansiālā operācija iekļauj procentus, kas ir aprēķināti saskaņā ar tirgus kritērijiem.
- (95) Turklāt Portugāles varas iestādes pamatoja, ka kapitāla ieguldīšana laika posmā no 1994. līdz 1998. gadam veidoja instrumentu, kas finansē sabiedriskās televīzijas pakalpojuma izmaksas kopā ar kompensācijas summu maksājumiem.
- (96) Saskaņā ar Portugāles varas iestādēm izvēlētais finansējuma modelis, lai kompensētu RTP sabiedriskā pakalpojuma izmaksas, izrādījās nepiemērots un radīja tirdzniecības deficītu. Pirmkārt, kompensācijas summas vienmēr tika aprēķinātas zem reālajām sabiedriskās televīzijas finansējuma vajadzībām. Otrkārt, Portugāles valsts sistemātiski maksāja kompensācijas summas novēloti. Tad RTP bija jāmeklē bankas finansējums, lai segtu savas pamatdarbības izmaksas, bet nevarēja iekļaut procentus un amortizācijas izmaksas sabiedriskā pakalpojuma izmaksu aprēķinā. Treškārt, RTP ir jāmaksā valstij PVN par kompensācijas summām, tādējādi samazinot kompensāciju summu neto apmēru.
- (97) Portugāles varas iestādes izvirzīja prasību, ka i) atbrīvojums no nodokļiem; ii) nodokļa par apraides tīkla izmantošanu maksājuma atvieglojumi; iii) sociālās apdrošināšanas shēmas parāda atkārtota grafika izveide; iv) maksājums par televīzijas tīkla atdalīšanu; v) protokols par kino sekmēšanu un vi) 1998. gadā RTP ņemtais aizņēmums netiek iekļauts valsts atbalsta koncepcijā. Attiecībā uz citu pasākumu saderību Portugāles varas iestādes pamatoja, ka tie ir jāaplūko kā sabiedriskā pakalpojuma izmaksu kompensācija un tādējādi nav uzskatāms par valsts atbalstu ⁽⁴⁶⁾ vai ka to saderība ar Kopienas likumdošanu ir jāvērtē, ņemot vērā EK Līguma 86. panta 2. punktu.
- (98) Attiecībā uz pārmērīgu kompensāciju aprēķinu Portugāles varas iestādes pamatoja šādi:
- RTP 2 pamatdarbības izmaksu iekļaušana 1996. gadā kā atmaksājamās valsts pakalpojuma izmaksas ir balstītas uz 1996. gada pakalpojumu valsts līgumu, saskaņā ar kuru RTP 2 pamatdarbības izmaksu kompensācija saskaņā ar līgumu stājas spēkā no 1996. gada 1. janvāra ⁽⁴⁷⁾,
 - aizņēmums PTE 20 miljardu apmērā nav uzskatāms par kompensāciju, tā kā tas tika piešķirts saskaņā ar tirgus noteikumiem,
 - kapitāla palielinājums arī ir paredzēts ieguldījumu finansēšanai, bet nevis vienkārši kā finansiālu kompensāciju par atmaksājamām sabiedrisko pakalpojumu izmaksām nodrošināšanai; valstij kā akcionāram ir jāpiedalās ieguldījumu, ko tā uzskata par nepieciešamu, finansēšanā, kas ir noteikts 1993. un 1996. gada pakalpojumu valsts līgumā ⁽⁴⁸⁾,
 - kompensācijas maksājumi ir apliekami ar PVN, un rezultātā RTP saņemtā neto vērtība ir zemāka,
 - saskaņā ar 1996. gada pakalpojumu valsts līgumu sabiedriskā pakalpojuma izmaksas ir atmaksājamas tikai līdz piešķirtajam budžetam.

⁽⁴⁶⁾ Sk. Tiesas 2001. gada 22. novembra spriedumu Lietā C-53/00, *Fering SA pret Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)*, [2001] ECR I-9067.

⁽⁴⁷⁾ 1996. gada 31. decembra Jaunā pakalpojumu valsts līguma 3. un 4. klauzula.

⁽⁴⁸⁾ Saskaņā ar Vecā pakalpojumu valsts līguma 14. klauzulu un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 21. klauzulas 3. punktu: "Dalību iepriekšminētajos ieguldījumos iekļauj labāk pirmā līgumslēdzējpusē un kā akcionārs kapitāla palielinājuma veidā".

(99) Ņemot vērā iepriekšminēto, Portugāles varas iestādes noteica, ka finansiālas kompensācijas par RTP sabiedriskā pakalpojuma saistībām nav uzskatāmas par pārmērīgām vai neatbilstošām.

V. PASĀKUMU NOVĒRTĒŠANA

Pasākumu valsts atbalsta veids

(100) Lai noteiktu, vai pasākumi veido atbalstu Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē, Komisija ir novērtējusi, vai pasākumi, kas ir paredzēti RTP:

- ir valsts piešķirti vai ar valsts resursu palīdzību,
- spēj radīt konkurences izkropļošanu,
- atbalsta dažus uzņēmumus vai dažu preču ražošanu,
- ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

Valsts resursu klātesamība

(101) Valsts resursi figurē atbrīvojumā no reģistrācijas nodevas, jo nodokļu ieņēmumu zaudējums ir līdzvērtīgs valsts resursu patēriņam fiskālo izdevumu veidā⁽⁴⁹⁾.

(102) Komisija atzīmē turpmāk redzamo par valsts resursu klātesamību, apraides tīkla operatoram pieņemot RTP novēloto maksājumu summas par apraides tīkla izmantošanu. Pieņemot tīkla nodevas un procentu nemaksu un tādā veidā uzkrājot parādu visā izmeklēšanas periodā, tīkla operators izlēma atteikties no ieņēmumiem un, iespējams, bija jāaizņemas nauda no tirgus savu operāciju finansēšanai.

(103) Kopš *Portugal Telecom* izmeklēšanas perioda laikā ir pakāpeniski privatizēts, Komisija ir nošķīrusi periodu, kura laikā valstij piederēja lielākā uzņēmuma daļa, no perioda, kura laikā tai piederēja mazākā uzņēmuma daļa.

⁽⁴⁹⁾ Komisijas paziņojuma par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu pasākumiem attiecībā uz tiešo uzņēmējdarbības aplikšanu ar nodokļiem 10. punkts (OV C 384, 10.12.1998., 3. lpp.).

(104) Attiecībā uz periodu pēc 1997. gada vidus Komisija uzskata, ka jebkādi ieņēmumu zaudējumi no *Portugal Telecom* puses nevar tikt uzskatīti par valsts resursiem, kopš valsts iesaistīšanās *Portugal Telecom* paliek tikai 25 % un ko turpmākajos gados pakāpeniski samazināja citi galvenie akcionāri, kas iegādājās uzņēmuma daļas⁽⁵⁰⁾. Turklāt, kā ir redzams 27. punktā, *Portugal Telecom* nevar saņemt valsts kompensāciju par iespējamiem zaudējumiem, kas izriet no RTP novēloto maksājumu pieņemšanas. Tātad Komisija nolēma, ka pēc 1997. gada vidus valsts resursi vairs nav iesaistīti.

(105) Pirms 1997. gada vidus valsts kontrolēja *Portugal Telecom*, jo tai piederēja uzņēmuma lielākā daļa. Tāpēc visi ieņēmumu zaudējumi, kas izrietēja no novēloto maksājumu pieņemšanas laika posmā pirms 1997. gada vidus, ir uzskatāmi par valsts resursiem⁽⁵¹⁾.

(106) Pirmkārt, Komisija novērtē, vai tīkla operatora rīcība pirms 1997. gada vidus neradīja valsts resursu zaudējumus. Patiesībā, piešķirot maksājumu atvieglojumus, tīkla operators attiecībā pret RTP darbojās kā valsts kreditors. Tāpēc tā rīcība ir salīdzināma ar valsts vai privātā kreditora rīcību, kas vēlas atgūt ar to saistītās summas un tādēļ noslēdz vienošanos ar parādnieku, saskaņā ar kuru uzkrātajiem parādiem tiek izveidots jauns maksājumu grafiks vai tie tiek maksāti pa daļām, lai sekmētu to atmaksu⁽⁵²⁾. Parasti, ja parādnieks kavējas pildīt savas parāda nomaksas saistības, šāda veida parādam piemērojami procenti atlīdzina kreditora zaudējumus, proti, tā ir kavējuma procentu likme. Valsts kreditoram piemērojamā kavējuma procentu likme ir vienāda ar tādu likmi, kādu piemērotu privātajam kreditoram līdzīgos apstākļos⁽⁵³⁾.

(107) Pēc procedūras atklāšanas un trešo pušu izvirzītajiem komentāriem Portugāles varas iestādes nesniedza pietiekami daudz informācijas par procentu likmi, ko piemēro sabiedriskā tīkla operators, vai par tirgus atskaites likmi. Tāpēc Komisija nevar izslēgt iespējamību, ka *Portugal Telecom* uzliktās procentu likmes pirms 1997. gada vidus radīja valsts resursu zaudējumus.

⁽⁵⁰⁾ Sk. šajā sakarā valsts uzņēmuma definīciju, kas ir sniegta 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā Komisijas 2000. gada 26. jūlija Direktīvā 2000/52/EK par dalībvalstu un publisko uzņēmumu finansiālo attiecību pārredzamību, ar kuru groza Direktīvu 80/723/EK par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārskatāmību (OV L 193, 29.7.2000., 75. lpp.).

⁽⁵¹⁾ Sk. Pirmās instances tiesas 1996. gada 12. decembra spriedumu Lietā T-358/94, *Compagnie Nationale Air France* pret Eiropas Kopienų Komisiju, [1996] ECR, II-2109.

⁽⁵²⁾ Tiesas 1999. gada 29. aprīļa spriedums Lietā C-342/96, Spānijas Karaliste pret Eiropas Kopienų Komisiju, [1999] ECR I-2459, 46. punkts.

⁽⁵³⁾ *Ibidem*, 48. punkts.

- (108) Otrkārt, Komisijai ir jānoskaidro ne tikai tas, vai pasākums iesaista valsts resursus, bet arī, vai valsts varas iestādes patiesi ir iesaistītas pasākuma pieņemšanā ⁽⁵⁴⁾.
- (109) Netika pārrunāts, ka pirms 1997. gada vidus valsts atradās tādā pozīcijā, ka varēja kontrolēt *Portugal Telecom* un ka tai bija dominējošā ietekme uz tās uzņēmuma darbībām, jo valstij piederēja vairāk nekā 50 % uzņēmuma akciju.
- (110) Izmeklēšanas laikā Komisija neatrada nekādas norādes par to, ka Portugāles varas iestādes patiešām ir iesaistītas nolīgumu pieņemšanā par apraides tīkla operatora novilcinātā parāda atmaksas pieņemšanu ⁽⁵⁵⁾.
- (111) Kā ir redzams 22. punktā, valsts regulē tarifus un televīzijas signālu izplatīšanas pakalpojumu, kas tīkla operatoram ir jānodrošina saskaņā ar savu koncesijas līgumu ar valsti. Tomēr tiesību akti nenoskaidro pakalpojumus un tarifus, kuri tīkla operatoram ir jānodrošina sabiedriskajai raidorganizācijai RTP un privātajiem televīzijas operatoriem. Tīkla operatoram nav arī jānodrošina RTP ar obligātu universālu pakalpojumu kā, piemēram, apraide.
- (112) Tāpēc Komisija nepiekrīt trešajām pusēm, kuras mēģināja pierādīt, ka tika diskriminētas no tiem laikiem, kad Televīzijas likums atrunāja, ka tikai privātie operatori var zaudēt savu apraides licenci, ja tie nemaksā tīkla nodevas laikā. Tomēr Likums noteica sekas tikai iespējamām nemaksām no privāto operatoru puses, *Portugal Telecom* nav jāsniedz savī pakalpojumi RTP, neskatoties uz to, vai RTP ir samaksājis nodevas vai ne.
- (113) Turklāt tīkla operators nav iekļauts valsts administrācijas struktūrās, jo tika dibināts saskaņā ar uzņēmējdarbības tiesībām kā akciju sabiedrība ("*sociedade anónima*").
- (114) Portugāles varas iestādes skaidri paziņoja, ka valsts varas iestādes neiejaucas ne tieši, ne arī netieši *Portugal Telecom* novēloto maksājumu pieņemšanā. Līdzīgi trešās puses neizvirzīja pierādījumus, kas liktu domāt par valsts iesaistīšanos pasākumā.
- (115) Visbeidzot, kā var redzēt 25. punktā, tīkla operatora rīcība pirms un pēc 1997. gada vidus nav mainījusies. Pēc 1997. gada vidus tīkla operators turpina noslēgt vienošanās ar RTP par nodevu maksājumiem. Izskatās, ka galvenais vienošanos iemesls ir strīds par ikgada nodevas apmēru saistībā ar divu uzņēmumu savstarpēju saistību. Izskatās, ka to uzsver 2003. gada ANACOM lēmums, ka *Portugal Telecom* ir ievērojami jāsamazina savas cenas.
- (116) Ņemot vērā iepriekš izteiktos argumentus, Komisija secināja, ka nekas neliecina par to, ka valsts varas iestādes tīkla operatoram liktu pieņemt novēlotos maksājumus. Kā arī nekas neliecina par to, ka valsts varas iestādes ir iesaistītas pasākuma pieņemšanā ⁽⁵⁶⁾. Turklāt par līdzīgiem noteikumiem vienojās līdz tam, kad uzņēmums tika nepārprotami privatizēts. Tāpēc pasākumu nevar attiecināt uz valsti un tādējādi tas neradīja valsts resursu zaudējumus.
- (117) Attiecībā uz parāda atkārtota grafika izveidi sociālajai apdrošināšanas shēmai un novēloto maksājuma procentu atsaukumu Komisija uzskata, ka sociālās apdrošināšanas shēmu nevar uzskatīt par uzņēmumu. Tā neīsteno saimniecisko darbību, bet gan ir valsts iestāde, kuras uzdevums ir sociālās apdrošināšanas administrēšana ⁽⁵⁷⁾. Turklāt parāda atkārtota grafika izveides apstiprinājumu deva nevis pati sociālās apdrošināšanas shēma, bet gan finanšu un sociālās apdrošināšanas valsts sekretāru un ministra vietnieka valsts sekretāra vietnieka kopējais dekrēts. To apstiprinot, valsts atteicās no ienākumiem, kaut gan tā ierastā kārtībā būtu saņēmusi PTE 1,206 miljardus procentos par nomaksāto parādu. Tāpēc ir nepārprotami, ka valsts resursi ir iekļauti un ka pasākums ir attiecināms uz valsti.
- (118) Kapitāla palielinājumu, kas piešķirts RTP, un maksājumus par televīzijas tīklu valsts nodrošināja tieši no valsts budžeta. Tāpēc ir skaidrs, ka šie fondi veido valsts resursus 87. panta 1. punkta nozīmē.

⁽⁵⁴⁾ Tiesas 2002. gada 16. maija spriedums Lietā C-482/99, Francijas Republika pret Eiropas Kopienu Komisiju, [2002] ECR, I-4397.

⁽⁵⁵⁾ Ar 2003. gada 16. jūnija vēstuli Komisija īpaši pieprasīja informāciju par Tiesas sniegtajām norādēm Lietā C-482/99.

⁽⁵⁶⁾ Sk. Lietu 70/85 – Tiesas 1988. gada 2. februāra spriedums Apvienotajās lietās 67, 68 un 70/85, *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV* un citi pret Eiropas Kopienu Komisiju, [1988] ECR 219, 37. punkts.

⁽⁵⁷⁾ Tiesas 1993. gada 17. februāra spriedums Apvienotajās lietās C-159/91 un C-160/91, *Christian Poucet* pret *Assurances générales de France* et *Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon*, [1993] ECR, I-637.

(119) Komisija nevar piekrist Portugāles varas iestādēm, ka aizņēmumā nav iekļauti valsts resursi. Ir jāatgādina, ka valsts resursu koncepcija arī iekļauj priekšrocības, kuras piešķir šim mērķim valsts nozīmētās vai iedibinātās iestādes⁽⁵⁸⁾. Aizņēmuma līgums tika noslēgts starp RTP un Valsts Parāda stabilizācijas fondu, kuru vada Valsts Parāda vadības institūts. Juridiskais akts nosaka, ka institūts ir pakļauts Finanšu ministrijai⁽⁵⁹⁾. Tāpēc var secināt, ka Valsts Parāda stabilizācijas fonda piešķirtais finansējums ir uzskatāms par valsts resursiem.

(120) Turklāt pasākumu var tieši attiecināt uz Portugāles varas iestādēm, tā kā 1988. gada 17. decembra rezolūcija, kas tika noslēgta starp Valsts Plašsaziņas līdzekļu, Valsts kases un finanšu sekretāriem, noteica līguma nosacījumus.

(121) Netika iegūta informācija, kas uzrādītu, ka RTP obligāciju emisija būtu kopā ar valsts garantiju. Saskaņā ar obligāciju emisijas prospektu RTP nodrošina parāda apkalpošanu. Laikā, kad obligācijas tika izlaistas, tam nebija juridiskā statusa, kas rezultātā deva nešaubīgu valsts garantiju. 1992. gadā uzņēmums saskaņā ar Likumu Nr. 21/92 tika pārveidots no valsts vienuma par akciju sabiedrību. Tāpēc Komisija uzskata, ka obligāciju emisija ir īstenota saskaņā ar tirgus nosacījumiem un valsts neatteicās no ienākumiem. Rezultātā valsts resursi nav iekļauti. Pretēji trešo pušu atzinumam Komisija uzskata, ka fakts, ka RTP ir iegādāts publiski, negroza šo secinājumu, jo EK Līgums ir neitrāls attiecībā uz valsts vai privāto īpašumu⁽⁶⁰⁾.

(122) Attiecībā uz 1996. gada septembra protokolu par kino sekmēšanu Komisija nevar piekrist trešo pušu komentāriem, ka RTP uz protokola pamata saņem papildu finansējumu. Protokols sīki raksturo, kā RTP jāīsteno savas sabiedriskā pakalpojuma saistības attiecībā uz kino atbalstu⁽⁶¹⁾, bet RTP vajadzībām nenodrošina papildu finansiālo kompensāciju. Finansiālu kompensāciju RTP saistībām attiecībā uz kinematogrāfisku produkciju jau var saņemt pēc vispārējās kompensācijas maksājumu sistēmas saskaņā

ar Likumu Nr. 21/92⁽⁶²⁾. Tāpat protokols nevar tikt uzskatīts par atsevišķu īpašu finansēšanas pasākumu un kā tāds neveido valsts resursu zaudējumus, jo valsts RTP nepiešķirā nevienu jaunu finanšu pasākumu uz protokola pamata.

(123) Izskatās, kas restrukturizācijas plāns laika posmam no 1996. līdz 2000. gadam ir vienkārša iepriekšēja RTP īstenošana izpēte bez jebkādam finanšu saistībām no Portugāles valsts puses. Tāpēc Komisija uzskata, ka te nav iekļauti valsts resursi. Šajā sakarā trešās puses nav uzrādījušas nevienu jaunu pozīciju.

(124) Tādējādi var secināt, ka protokols par kino sekmēšanu, restrukturizācijas plāns laika posmam no 1996. līdz 2000. gadam, novēlotie maksājumi par apraides tīkla izmantošanu un obligāciju emisija neveido valsts atbalstu, jo tajos nav iekļauti valsts resursi.

Dažu uzņēmumu atbalstīšana

(125) Attiecībā uz atbrīvojumu no reģistrācijas nodevas Komisijai ir jāizvērtē, vai pasākums piešķir vispārēju nodokļu atbrīvojumu RTP un vai ir piemērojams īpaši RTP (un pārmaiņus tikai valsts uzņēmumiem), bet ne privātajiem uzņēmumiem. Turklāt Komisijai ir jānosaka, vai RTP saņēma papildu priekšrocības, nemaksājot nekāda veida maksu, kas ir saistīta ar akta publicēšanu, un vai RTP arī tika atbrīvots no reģistrācijas nodevas attiecībā uz visiem pārējiem aktīviem saskaņā ar Likuma Nr. 21/92 11. panta 2. punktu.

(126) Pirmkārt, Komisija uzskata, ka 11. panta mērķis ir atbrīvot RTP no reģistrācijas un līdzīgām nodevām, kas ir tieši saistītas ar tā juridiskā statusa maiņu. Turpretī 1. punkts attiecas uz pamata prasībām par juridisko dokumentu reģistrāciju Nacionālajā Komercreģistrā, bet 2. punkts attiecas uz citu obligātu reģistrāciju, kas ir tieši saistīta ar uzņēmuma juridiskā statusa maiņu (piem., kustamo vai nekustamo aktīvu reģistrācija). Patiešām Portugāles varas iestāžu sniegtā informācija uzrāda, ka RTP nav piešķirts vispārējs atbrīvojums no reģistrācijas nodevas, jo tas dažos gadījumos maksāja notāra un reģistrācijas nodevas, kas ir saistītas ar pārmaiņām uzņēmumā pēc tā pārveides par akciju sabiedrību⁽⁶³⁾. Tāpēc Komisija nevar piekrist ieinteresēto pušu komentāriem par to, ka RTP ir piešķirts vispārējs atbrīvojums no reģistrācijas nodevas.

⁽⁵⁸⁾ Tiesas 1999. gada 17. jūnija spriedums Lietā C-295/97, *Industrie Aeronautiliche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA pret International Factors Italia SpA (Ifitalia), Dornier Luftfahrt GmbH et Ministero della Difesa* [1999] ECR I-3735, 35. punkts.

⁽⁵⁹⁾ Dekrēta Nr. 160/96 1. pants.

⁽⁶⁰⁾ Sk. Komisijas paziņojuma par EK Līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā 1.2. punktu (OV C 71, 11.3.2000., 14. lpp.).

⁽⁶¹⁾ Kā ir noteikts Likuma Nr. 21/92 4. panta 3. punkta l) apakšpunktā, Vecā pakalpojuma valsts līguma 5. klauzulas 1. punkta j) apakšpunktā un 1996. gada Jaunā pakalpojumu valsts līguma 7. klauzulas 1. punkta m) apakšpunktā.

⁽⁶²⁾ Likuma Nr. 21/92 5. pants.

⁽⁶³⁾ 1995. gada 14. decembra Portugāles varas iestāžu vēstule.

- (127) Otrkārt, Komisija piekrīt Portugāles varas iestādēm, ka Likuma Nr. 21/92 11. panta 1. punkts, uz kā pamata RTP ir atbrīvots no reģistrācijas nodevas, nav uzskatāms par īpašu priekšrocību. Tas tikai no jauna apstiprina Likuma Nr. 84/88 piemērojamību īpašajā RTP gadījumā, saskaņā ar kuru valsts uzņēmumi var tikt pārveidoti ar dekrēta palīdzību par akciju sabiedrībām, ar dekrētu, kas apstiprina akciju sabiedrības statūtus un ir pietiekams dokuments visām reģistrācijas prasībām.
- (128) Tā kā saistīti apliekami gadījumi nepastāv, dažāda valsts uzņēmumu, kas pārveido savu juridisko statusu par akciju sabiedrību, traktēšana izriet no iekšējās sistēmas loģikas un nepiešķir tiem īpašas priekšrocības. Notariāla akta izsniegšana ir nepieciešama to dokumentu apliecināšanai, kas izveido vai pārveido uzņēmumu, lai tiem piešķirtu tiesīgu spēku. Tomēr izskatās, ka šāds akts valsts uzņēmumiem, kuru juridiskais statuss ir mainīts par akciju sabiedrību ar tiesību akta palīdzību, ir lieks, kopš šāda veida aktam jau ir nepieciešamais tiesīgs spēks.
- (129) Tāds pats pieņēmums ir spēkā arī attiecībā uz reģistrācijas nodevu, kā arī publicēšanas izmaksām. Valsts kā valsts varas iestādes atbildības jomā ir likumdošanas grozījumu publicēšana *Diário de República*. Tā kā Likumu Nr. 21/92, ar kuru apstiprina jaunus RTP statūtus, valsts jau ir publicējusi, būtu lieki uzlikt RTP jebkādas citas publicēšanas prasības, kurām var tikt pakļauti privātie uzņēmumi. *Diário de República* satur pilnu RTP statūtu tekstu, tādējādi radot to pašu rezultātu kā reģistrācija un iekļaujot pieprasītās darbības attiecībā uz informāciju trešajām pusēm.
- (130) Treškārt, Komisija piekrīt Portugāles varas iestādēm, ka Likuma Nr. 21/92 11. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru RTP ir atbrīvots no citu reģistrācijas nodevu maksājumiem, kas ir tieši saistīti ar uzņēmuma juridiskā statusa maiņu, neveido RTP īpašas priekšrocības. 11. panta 2. punkts tikai apstiprina Dekrēta Nr. 404/90 1. panta piemērojamību, saskaņā ar kuru uzņēmums var tikt atbrīvots no īpašnieka maiņas nodokļa un citām ar likumu noteiktām nodevām, kas ir maksājamas par aktīviem, kuri ir nepieciešami minētajai koncentrācijai vai sadarbībai. Dekrēts Nr. 404/90 ir piemērojams visiem uzņēmumiem, kas koncentrējās vai sadarbojās pirms 1993. gada 31. decembra.
- (131) Vēlāk, ņemot vērā trešo pušu un Portugāles varas iestāžu komentārus, Komisija atzina, ka sākotnējais nolīgums starp sociālās apdrošināšanas shēmu un RTP nevar tikt uzskatīts par ierastu privātā operatora rīcību. Strīds ir par to, vai dažu sociālo apdrošināšanas noteikumu interpretācija, kas ir noteikti Īstenojošā dekrētā Nr. 12/83, ir vai nav juridiski korekta. RTP interpretāciju apstiprinošajam nolīgumam ir klātpievienota nodokļu eksperta analīze, un eksperts secināja, ka Īstenojošais dekrēts neatbilst konstitūcijai. Tomēr pēc nolīguma Īstenojošais dekrēts nav atsaukts. Tāpēc Komisija secināja, ka pasākums ir selektīvi piemērots RTP, neietekmējot sociālās apdrošināšanas shēmas interpretācijas piemērojamību citiem uzņēmumiem.
- (132) Turklāt Komisija nevar piekrist Portugāles varas iestādēm, ka parāda atkārtota grafika izveides un procentu un līgumsoļu atsaukšanas apstiprinājums ir sniegts vispārējās sistēmas ietvaros, kas ir piemērojama visiem uzņēmumiem līdzīgā situācijā, pamatojoties uz Dekrētu Nr. 411/91, un tādējādi nav uzskatāms par īpašu priekšrocību RTP.
- (133) Neskarot šādas shēmas selektīvu vai vispārēju veidu, pašreizējā lēmuma mērķis ir noteikt, vai shēmas piemērošana RTP ir selektīva.
- (134) Lai apstiprinātu, ka atkārtota grafika izveide ir nepieciešama uzņēmuma dzīvotspējas nodrošināšanai, Dekrēts Nr. 411/91 nosaka finanšu/ekonomiskās izpētes īstenošanu. RTP nekad nav īstenojis šāda veida pētījumu par savu dzīvotspēju saskaņā ar Dekrēta Nr. 411/91 2. panta 3. punktu.
- (135) Turklāt 2. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktais nosacījums nav piemērojams RTP, jo parāda regulēšana nesekoja pēc valsts iejaukšanās. Komisija nepiekrīt Portugāles varas iestādēm, kuras izvirzīja prasību, ka valsts iejaukšanās posms ietekmēja parādnieka uzņēmuma darbību un ka RTP vadīja ar likumu noteiktie noteikumi. Lai gan RTP 1977. gadā ⁽⁶⁴⁾ bija pakļauts īpašam vadības režīmam, šim režīmam pielika punktu 1980. gada statūtu pieņemšana, turpretī parāds pret sociālās apdrošināšanas shēmu izveidojās laika posmā no 1983. līdz 1989. gadam. Komisija uzskata, ka RTP parāda regulēšana nevar tikt uzskatīta par vispārējā režīma daļu saskaņā ar Likumu Nr. 411/91, jo RTP neatbilst kritērijiem, kas ir noteikts šajā likumā šāda veida apstiprinājuma sakarā. Tāpēc pasākums RTP ir piemērots selektīvā veidā.
- (131) Vēlāk, ņemot vērā trešo pušu un Portugāles varas iestāžu komentārus, Komisija atzina, ka sākotnējais nolīgums starp sociālās apdrošināšanas shēmu un RTP nevar tikt uzskatīts

⁽⁶⁴⁾ Likums Nr. 91/A/77 atrunā, ka Administratīvā padome vada RTP tā strukturālās krīzes dēļ.

- (136) Turklāt, piešķirot parāda atkārtota grafika izveidi, valsts darbojas kā valsts vai privāts kreditors, kas vēlas atgūt šajā sakarā radušās summas un tādēļ noslēdz parāda atkārtota grafika izveides nolīgumus maksājumu sekmēšanai⁽⁶⁵⁾. Valsts piemērojamā kavējuma procentu likme ir vienāda ar tādu likmi, kādu privātais kreditors piemērotu līdzīgos apstākļos. Komisija uzskata, ka privātais kreditors, kas vēlējas atgūt parādu likumīgos veidos, iegūtu vismaz ar likumu noteiktu procentu likmi. Tāpēc, nepieprasot procentu maksājumus vispār, neskatoties uz pieejamajiem izpildes mehānismiem, Portugāles varas iestādes nedarbojas tā, kā būtu rīkojies privātais kreditors, lai palielinātu procentu likmi. Turklāt parāds pret sociālās apdrošināšanas shēmu izveidojās laika posmā no 1983. līdz 1989. gadam, bet par atkārtotas grafika izveides kārtību vienojās tikai 1993. gadā. Saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem privātais kreditors nepieļautu līdzīgu nenomaksāta parāda uzkrāšanos šādā ilgā laika posmā, neuzsākot piedziņas procedūras. Tāpēc izskatās, ka pasākums RTP piešķirā īpašu priekšrocību.
- (137) Attiecībā uz maksājumiem par televīzijas signāla tīkla atdalīšanu Komisija nevar ņemt vērā trešo pušu komentārus, kas apšauba apraides tīkla vērtības aprēķinu. Komisija savā 1996. gada 2. oktobra Lēmumā par RTP finansēšanu jau nolēma, ka valsts samaksātā summa RTP par tīklu uzrādīja tirgus vērtību un neveido valsts atbalstu⁽⁶⁶⁾. Šo secinājumu SIC neapstrīdēja Pirmās instances tiesā⁽⁶⁷⁾.
- (138) Turklāt Komisija nepiekrīt šajā sakarā izteiktajiem komentāriem, ka kompensācija nav pamatota, jo televīzijas tīkls ir veidots ar valsts finansējuma palīdzību. Tā uzskata, ka valsts kā investora funkcijas nav sajauktas ar tās kā varas iestādes funkcijām. Lai gan valsts ir vienīgā RTP īpašniece un kļuva par vienīgo TDP īpašnieci, abiem uzņēmumiem ir jābūt juridiski un finansiāli neatkarīgiem pārredzamības dēļ. Tīkls ir RTP aktīvu daļa. Tāpēc valsts piešķirtā kompensācija atklātajai akciju sabiedrībai RTP saistībā ar tā tīkla tirgus vērtību, kuru valsts nolēma atdalīt no RTP aktīviem, neveido nekādu finansiālu priekšrocību RTP, tā kā kompensācija pielīdzinās šo aktīvu reālajai vērtībai. Un tāpat pasākums nerada priekšrocību RTP un tāpēc neveido valsts atbalstu ES Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē.
- (139) Pēc trešo pušu un Portugāles varas iestāžu komentāru izskatīšanas Komisija secina, ka kapitāla palielinājums laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam deva finansiālas priekšrocības RTP. Kā ir redzams 3. tabulā, ņemot vērā vājo RTP finansiālo stāvokli periodā, kad tika veikts kapitāla palielinājums, neviens privātais ieguldītājs nebūtu ieguldījis kapitālu uzņēmumā, jo no uzņēmuma saprātīgā laika posmā nebūtu gaidāma normāla atdeve. Patiesībā, neskatoties uz kapitāla ieguldīšanu, RTP finansiālais stāvoklis pasliktinājās. Ne Portugāles varas iestādes, ne arī trešās puses nesniedza pierādījumus, ka Portugāles valsts, ieguldot kapitālu uzņēmumā, darbojās kā privātais ieguldītājs.
- (140) Komisija nepiekrīt Portugāles varas iestādēm, ka 1998. gadā piešķirtais aizņēmums atbilst tirgus apstākļiem. Aizņēmuma, lai tas neveidotu valsts atbalstu, nosacījumi (drošības apsvērumi un procentu likme) atspoguļo ierastu aizdošanas risku uzņēmumam⁽⁶⁸⁾. Ja uzņēmums ir tādā ekonomiskajā un finansiālajā stāvoklī, kādā finanšu iestāde tam diez vai aizdotu līdzekļus, risks un izrietoši arī procentu likme ir augstāka.
- (141) Kā ir redzams 3. tabulā, laikā, kad vienojās par aizņēmumu, RTP bija smagas finansiālas problēmas līdz pat tādai pakāpei, ka tā parādi pārsniedza aktīvu vērtību un neto kapitāls bija negatīvs. Tehniski uzņēmums bija bankrotējis.
- (142) Pirmkārt, jāņem vērā, ka aizņēmums ir subordinēts aizņēmums, t. i., tam nav uz aktīviem balstīta nodrošinājuma bankrota gadījumā, aizņēmumu saistībā ar dzēšanu ierindo pēc visiem kreditoriem, bet pirms akcionāriem. Atbilstoši uz aktīviem balstīta nodrošinājuma neesamību ir skaidra pazīme, ka aizņēmums netika piešķirts pēc tirgus nosacījumiem un ka tie ir iesaistīts atbalsts. Ņemot vērā RTP tehnisko bankrotu tajā laikā, kad tika piešķirts aizņēmums, neviena finanšu iestāde uzņēmumam nepiešķirtu subordinētu aizņēmumu, tā kā nebija lielas varbūtības, ka RTP to varēs atmaksāt. Patiesām aizņēmumu nepiešķirā privāta finanšu iestāde, bet gan Valsts Parāda stabilizācijas fonds.

⁽⁶⁵⁾ Lieta C-342/96.

⁽⁶⁶⁾ NN 141/95, Portugāles sabiedriskās televīzijas finansējums (OV C 67, 4.3.1997., 10. lpp.).

⁽⁶⁷⁾ Lietas T-46/97 50. punkts.

⁽⁶⁸⁾ Komisijas paziņojums par EEK Līguma 92. un 93. panta piemērošanu un Komisijas Direktīvas 80/723/EEK 5. panta piemērošanu publiskajiem uzņēmumiem sekundārajā sektorā (OV C 307, 13.11.1993., 3. lpp.).

- (143) Otrkārt, tas ir pamatojams tādējādi, ka aizņēmumam piemērotā procentu likme skaidri neatspoguļo tā patieso risku. Tas ir ne tikai zem atskaites likmes, kuru Komisija parasti izmanto, lai aprēķinātu atbalsta elementu aizņēmumu procentu subsīdiju shēmām ⁽⁶⁹⁾, bet arī normāls tirgus uzņēmējs pieprasītu procentu likmi ar vislielākajām garantijām, kas kompensētu šādu augstu aizņēmuma nedzēšanas risku.
- (144) Ņemot vērā, ka ir šāds finansiāls stāvoklis un ka RTP normālos apstākļos nevarētu iegūt subordinētu aizņēmumu, aizņēmumu faktiski pielīdzina mērķfinansējumam un tas veido priekšrocību RTP.
- (145) Tādējādi Komisija uzskata, ka parāda atkārtota grafika izveide ar sociālās apdrošināšanas shēmu, kapitāla iepludināšana laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam un 1998. gada piešķirtais aizņēmums, salīdzinot ar konkurentiem, kuri nesaņēma tādas pašus līdzekļus, nodrošināja finansiālas un ekonomiskas priekšrocības.

Konkurences izkropļošana

- (146) Kopš no 1992. gada Portugāles televīzijas tirgus ir atvērts konkurencei, šajā periodā, kad RTP guva labumu no dažādiem pasākumiem, tirgū bija konkurenti. 1992. gada februārī apraides licences piešķirā komerciālajām raidorganizācijām SIC un TVI, un 1992. gada oktobrī SIC uzsāka raidīt Portugālē.
- (147) Komisija nepiekrīt Portugāles varas iestādēm, ka nolīgums par parādu ar sociālās apdrošināšanas shēmu neiekļautos valsts atbalsta koncepcijā, jo pats parāds tika izveidots, pirms Portugāles apraides tirgus tika atvērts konkurencei. 1993. gada maijā pēc apraides tirgus atvēršanas RTP tika piešķirtas finansiālas priekšrocības un tāpēc to var uzskatīt par ekonomisko priekšrocību RTP.
- (148) Tādējādi Komisija secina, ka valsts piešķirtos pasākumus var uzskatīt par ekonomisko un finansiālo priekšrocību RTP, salīdzinot ar konkurentiem, kas nesaņēma to pašu finansējumu, un tāpēc izkropļoja konkurenci 87. panta 1. punkta nozīmē.

⁽⁶⁹⁾ Atskaites likme ir balstīta uz piecu gadu interbankas maiņas likmi plus prēmiju (OV C 273, 9.9.1997., 3. lpp.). Portugālei atskaites likmes no 1997. gada 1. janvāra ir atrodamas: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html.

Ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm

- (149) Valsts pasākumi iekļaujas 87. panta 1. punkta ietvaros tik tāl, kamēr tie ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šis ir gadījums, kad apspriežamās darbības ir saskaņā ar tirdzniecību kopienā. Pašreizējā gadījumā pats saņēmējs RTP ir aktīvs starptautiskajā tirgū. Patiešām ar Eiropas Apraides savienības starpniecību tas apmainās ar televīzijas raidījumiem un piedalās Eirovīzijas sistēmā ⁽⁷⁰⁾. Turklāt RTP tieši konkurē ar komerciālajām raidorganizācijām, kas aktīvi darbojas starptautiskajā apraides tirgū un kurām ir starptautiska īpašnieku struktūra ⁽⁷¹⁾.
- (150) Tādējādi var secināt, ka RTP piešķirtie pasākumi ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm 87. panta 1. punkta nozīmē.

Secinājumi par īpašo pasākumu atbalsta veidu

- (151) No iepriekšminētā izriet, ka, neņemot vērā RTP uzliktās iespējamās sabiedriskā pakalpojuma saistības, šādi pasākumi iekļauj valsts atbalstu ES Līguma 87. panta 1. punkta nozīmē: parāda atkārtota grafika izveide ar sociālās apdrošināšanas shēmu, kapitāla ieguldīšana laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam un 1998. gadā piešķirtais aizņēmums.
- (152) Tomēr, kā jau ir minēts iepriekš, RTP ir uzticētas sabiedriskās apraides saistības. Eiropas Tiesa nolēma *Altmark*, ka valsts pasākumi, kas kompensē sabiedriskā pakalpojuma izmaksas, nav kvalificējami kā valsts atbalsts saskaņā ar ES Līguma 87. panta 1. punktu, ja šādi četri nosacījumi ir izpildīti ⁽⁷²⁾:

— saņēmēja uzņēmumam patiesībā sabiedriskā pakalpojuma saistības ir jāizpilda, kā arī saistībām ir jābūt skaidri definētām,

⁽⁷⁰⁾ Sk. Tiesas 2002. gada 8. oktobra spriedumu Apvienotajās lietās T-185/00, T-216/00, T-299/00 un T-300/00, *Métropole Télévision SA (M6) (T-185/00)*, *Antena 3 de Televisión, SA (T-216/00)*, *Gestevisión Telecinco, SA (T-299/00)* et *SIC – Sociedade Independente de Comunicação, SA (T-300/00)* un citas pret Eiropas Kopienu Komisiju, [2002] ECR, II-3805.

⁽⁷¹⁾ Saskaņā ar tiesu praksi, ja atbalsts nostiprina uzņēmuma stāvokli, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kas konkurē kopienas tirdzniecībā, ir jāuzskata, ka pēdējo šis valsts atbalsts ir ietekmējis. Tiesas 1980. gada 17. septembra spriedums Lietā 730/79, *Philip Morris Holland BV* pret Eiropas Kopienu Komisiju, [1980] ECR 2671, 11. punkts; Tiesas 1991. gada 21. marta spriedums Lietā C-303/88, Itālijas Republika pret Eiropas Kopienu Komisiju, [1991] ECR I-1433, 17. punkts, un Tiesas 2000. gada 19. septembra spriedums C-156/98, Vācijas Federatīvā Republika pret Eiropas Kopienu Komisiju, [2000] ECR, I-6857, 33. punkts.

⁽⁷²⁾ Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedums Lietā C-280/00, *Altmark Trans GmbH un Regierungspräsidium Magdeburg* pret *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (Krājumā vēl nav publicēts).

Pasākumu saderības novērtēšana

- parametriem, uz kuru pamata kompensācija ir aprēķināma, ir jābūt noteiktiem iepriekš objektīvā un pārredzamā veidā,
 - kompensācija nevar pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai segtu visas izmaksas vai to daļu, kas rodas, izpildot sabiedrisko pakalpojumu saistības un ņemot vērā saistītus ieņēmumus un pamatotu peļņu šo saistību izpildes vajadzībām,
 - ja uzņēmums nav izvēlēts saskaņā ar valsts iepirkuma procedūru, nepieciešamās kompensācijas līmenis ir jānosaka, analizējot uzņēmuma, kas labi funkcionē un ir atbilstoši aprīkots, tipiskās izmaksas, kuras būtu radušās, pildot šīs saistības.
- (153) Neņemot vērā pirmo un trešo nosacījumu, neizskatās, ka 151. punktā minētie īpašie pasākumi īstenotu otro un ceturto *Altmark* nosacījumu zemāk minēto iemeslu dēļ.
- (154) Ir skaidrs, ka finansējums, kas tika piešķirts ar nolīguma ar sociālās apdrošināšanas shēmu starpniecību un aizņēmums nav kompensācijas sistēmas to parametru daļa, kuri iepriekš tika noteikti objektīvā un pārredzamā veidā (otrais nosacījums). Gluži pretēji tie ir balstīti uz īpašiem lēmumiem, kas ir attiecināmi uz valsti.
- (155) Turklāt, kā ir paziņots 61. punktā, pakalpojumu valsts līgumi ir paredzēti īpašām finansēšanas iespējām – ieguldījumiem sabiedriskā pakalpojuma aprīkojumā, izmantojot kapitāla ieguldīšanu. Tie neierobežo ieguldījumus sabiedriskos pakalpojumos vai skaidri nenosaka valsts dalības nosacījumus un ierobežojumus; tie ir tikai attiecināmi uz valsts iespēju piedalīties RTP ieguldījumos kā akcionārei. Tāpēc Komisija uzskata, ka arī kapitāla ieguldīšanu nevar uzskatīt par kompensācijas sistēmas to parametru daļu, kuri ir iepriekš noteikti objektīvā un pārredzamā veidā.
- (156) Turklāt ir skaidrs, ka RTP netika izvēlēts saskaņā ar valsts iepirkuma procedūru, nodrošinot iespējami zemākās izmaksas. Nav arī pazīmju, ka īpašo maksājumu summa ir noteikta, pamatojoties uz to izmaksu analīzi, kas parasti uzņēmumam rastos (četri nosacījumi).
- (157) Tādējādi ir skaidrs, ka pašreizējā gadījumā nav izpildīti visi *Altmark* nosacījumi. Tāpēc 151. punktā minētie pasākumi ir jāuzskata par valsts atbalstu saskaņā ar ES Līguma 87. panta 1. punktu.
- (158) Tiesa konsekventi uzskata, ka 86. pants var nodrošināt atbrīvojumu no valsts atbalsta aizlieguma uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt sabiedriskas nozīmes pakalpojumus (SNP). *Altmark* ir netieši apstiprināts, ka valsts atbalsts, kas kompensē uzņēmumam radušās izmaksas, nodrošinot SNP, var tikt uzskatīts par saderīgu ar kopējo tirgu, ja atbilst ES Līguma 86. panta 2. punkta nosacījumiem ⁽⁷³⁾.
- (159) Tiesa ir skaidri definējusi, ka, lai pasākums gūtu labumu no šāda veida atbrīvojuma, ir jāisteno definīcijas, uzdošanas un proporcionalitātes princips. Komisija uzskata, ka, ja šie principi ir īstenoti, tirdzniecības attīstība nav ietekmēta līdz tādām apmēram, kas nav labvēlīgs Kopienas interesēm.
- (160) Veids, kādā šie principi tiek piemēroti apraides nozarei, ir izskaidrots Komisijas paziņojumā par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu sabiedriskai raidorganizācijai ⁽⁷⁴⁾. Saskaņā ar paziņojumu Komisijai ir jāizvērtē vai ⁽⁷⁵⁾:
- RTP darbības ir vai nav sabiedriskā pasūtījuma saistības, kuras dalībvalsts ir skaidri definējusi kā tādas (definīcija),
 - Portugāles varas iestādes ir vai nav RTP oficiāli uzticējušas šā pakalpojumu nodrošināšanu (uzdošana),
 - finansējums ir vai nav proporcionāls sabiedriskā pasūtījuma nodrošināšanas neto izmaksām.
- ⁽⁷³⁾ *Altmark*, op. cit., 101. līdz 109. punkts. Šajos punktos tiesa aplūkoja jautājumu, vai daži valsts maksājumi transporta uzņēmumiem, kas ir klasificēti kā valsts atbalsts, varētu būt saderīgi ar kopējo tirgu saskaņā ar Līguma 77. pantu kā kompensācija par sabiedriskā pasūtījuma saistību pildīšanu. Tas neizslēdz šo iespēju, nodrošinot, ka likumamatoto aktu noteiktie transporta nozares obligātie nosacījumi ir izpildīti. Šis pamatojums ir jāpiemēro pēc analogijas uzņēmumam, kuram ir uzticēts SNP ārpus transporta nozares un saistībā uz 86. panta 2. punktu.
- ⁽⁷⁴⁾ OV C 320, 15.11.2001., 5. lpp.
- ⁽⁷⁵⁾ Sk. paziņojuma par apraidi 29. punktu.

Definīcija

(161) Kā ir paziņots Amsterdamas protokolā ⁽⁷⁶⁾ un paziņojumā par apraidi ⁽⁷⁷⁾, dalībvalstīm ir jādefinē sabiedriskās raidorganizācijas sabiedriskais pakalpojums. Komisijas loma apraides nozarē ir ierobežota līdz pārbaudei, vai sabiedriskā pakalpojuma definīcija neietver nepārprotamu kļūdu. Šāda veida kļūda radītu sabiedriskā pasūtījuma definīcijas sagrozīšanu.

(162) Ņemot vērā apraides nozares specifiku un protokola interpretācijas noteikumus, Komisija uzskata, ka definīcijas uzticēšana konkrētai raidorganizācijai, lai nodrošinātu līdzsvarotas un daudzpusējas programmas izveidi, ir likumīga ⁽⁷⁸⁾. Šāda definīcija būtu savienojama ar īpašas sabiedrības demokrātisku, sociālu un kultūras vajadzību īstenošanas mērķi.

(163) Kā ir raksturots 51. un 52. punktā, RTP saskaņā ar Likumu Nr. 21/92 un pakalpojumu valsts līgumiem ir jānodrošina vispārēja sabiedriskā televīzija, kas raida divus kanālus ar daudzpusīgām reportāžām. Pirmais kanāls piedāvā vispārējus raidījumus, bet otrais kanāls ir vērts uz specifiskāku auditoriju. Turklāt, kā ir raksturots 53. un 54. punktā, Likums Nr. 21/92 un pakalpojumu valsts līgumi RTP uzliek detalizētākas saistības attiecībā uz raidījuma saturu un starptautisko sadarbību, kā arī dažas citas specifiskas saistības.

(164) Lai gan RTP sabiedriskās raidorganizācijas definīcijai ir kvalitatīvs un drīzāk vispārējs veids, Komisija, ņemot vērā Amsterdamas protokola interpretācijas noteikumus, uzskata šāda veida "vispārēju" definīciju par likumīgu ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁶⁾ Protokolā tiek izskatīts, ka sabiedriskā raidorganizācija ir tieši attiecīgā uz ikvienas sabiedrības demokrātiskām, sociālām un kultūras vajadzībām un uz nepieciešamību saglabāt plašsaziņas līdzekļu pluralismu. Īpaši dalībvalstīm ir "iespējas [...] nodrošināt finansējumu valsts apraides sistēmai, ja šādu finansējumu piešķir apraides organizācijām, lai tās izpildītu sabiedrisko pasūtījumu, ko tām uzticējusi, noteikusi un organizējusi attiecīgā dalībvalsts, un ja šāds finansējums nav pretrunā kopējām interesēm, iespaidojot tirdzniecības nosacījumus un konkurenci Kopienā, tomēr ņemot vērā sabiedriskā pakalpojuma izpildi."

⁽⁷⁷⁾ Sk. Paziņojuma 33. punktu.

⁽⁷⁸⁾ *Ibidem*.

Tāpēc tā arī uzskata, ka vispārējā RTP sabiedriskā pakalpojuma definīcija – nodrošināt divus nacionālo reportāžu televīzijas kanālus – vienu vispārēju, bet otru vairāk vērstu uz specifisku auditoriju – ir likumīga. Šāda definīcija var tikt aplūkota kā tāda, kas īsteno Portugāles sabiedrības demokrātiskas, sociālas un kultūras vajadzības.

(165) Turklāt Komisija uzlūko par likumīgām saistības, kuras sīki nosaka, kā RTP īsteno vispārēju sabiedrisko raidorganizācijas pakalpojumu. Patiešām saskaņā ar Amsterdamas protokola formulējumu šīs saistības var arī uzskatīt kā tādas, kuras īsteno Portugāles sabiedrības demokrātiskas, sociālas un kultūras vajadzības.

(166) Komisija uzskata RTP sabiedriskā pakalpojuma misiju par likumīgu, tomēr tai ir jānosaka, vai definīcija ietver vai ne ietver nepārprotamas kļūdas.

(167) Ņemot vērā direktīvas "Televīzija bez robežām" 45. apsvērumu, Komisija var pieņemt (ciktāl izrietošo filmu tiesības ir parādītas sabiedriskajā televīzijā), ka sabiedriskā pakalpojuma sabiedrisko raidorganizāciju definīcija, ietverot pienākumu būtiski veicināt ieguldījumus Eiropas audiovizuālajā produkcijā ⁽⁷⁹⁾.

(168) Komisija uzskata, ka RTP uzliktās saistības par kino sekmēšanu iekļaujas sabiedriskajā raidorganizācijā, jo RTP vēlāk raida sabiedriskajā televīzijā filmas, kurām ieguva izplatīšanas tiesības.

⁽⁷⁹⁾ Padomes 1989. gada 3. oktobra Direktīva 89/552/EEK par dažu tādu televīzijas raidījumu veidošanas un apraides noteikumu koordinēšanu, kas ietverti dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos (OV L 298, 17.10.1989., 23. lpp.). Saskaņā ar 5. pantu: "Dalībvalstis nodrošina (..) lai raidorganizācijas atvēlētu vismaz 10 % sava raidlaika (..) vai pārmaiņus, (..) vismaz 10 % sava programmu budžeta atvēl Eiropas darbiem, kurus veidojuši no raidorganizācijām neatkarīgi veidotāji".

Turklāt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīvas 97/36/EK 45. apsvērumu, ar kuru groza Padomes Direktīvu 89/552/EEK par dažu tādu televīzijas raidījumu veidošanas un apraides noteikumu koordinēšanu, kas ietverti dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos (OV L 202, 30.7.1997., 60. lpp.), "mērķi atbalstīt audiovizuālās produkcijas ražošanu Eiropā var īstenot atsevišķās dalībvalstīs, definējot sabiedrības interešu misiju konkrētās raidorganizācijās, (..) ietverot pienākumu būtiski veicināt ieguldījumus Eiropas darbu veidošanai." (OV L 202, 30.7.1997., 60. lpp.)

(169) Tāpēc Komisija nevar piekrist ieinteresēto pušu komentāriem, ka RTP saistības attiecībā uz kino sekmēšanu un tā finansēšanu ir diskriminējošas. Puses debatēja, ka arī privātās raidorganizācijas noslēdza protokolus par kino sekmēšanu ar Portugāles varas iestādēm, kuras nenodrošināja kompensāciju. Komisija atzīst, ka ir jānošķir starp valsti un privātajām raidorganizācijām noslēgtie brīvprātīgie nolīgumi par kino sekmēšanu un RTP uzliktās sabiedriskās raidorganizācijas saistības par kino produkcijas apraidi un tās finansēšanu. Ir skaidrs, ka RTP sabiedriskā pakalpojuma uzdevumos ietilpst dažu filmu produkciju atbalstīšana, kuras vēlāk apraida kā sabiedriskās televīzijas raidījumus, turpretī šāda veida sabiedriskā pakalpojuma uzdevums nav uzticēts privātajām raidorganizācijām. Patiesībā RTP kļūst par valsts instrumentu, ar kuru atbalsta kino. Visas izrietošās RTP piešķirtās priekšrocības kino var veidot valsts atbalstu un ir vērtējamās kā tādas. Šis lēmums neskar filmu producentiem piešķirto iespējamo priekšrocību izvērtējumu.

(170) Tādējādi Komisija secina, ka to Portugāļu kinematogrāfisku darbu līdzfinansēšana no RTP puses, kas ir parādīti sabiedriskā pakalpojuma kanālos, var tikt uzskatīta par likumīgu īpašu saistību, kas ir kā līdzeklis, īstenojot RTP vispārējās sabiedriskās raidorganizācijas saistības. Tāpēc šīs saistības neveido nepārprotamu kļūdu.

(171) Tomēr Komisija uzskata, ka RTP uzliktie juridiskie pienākumi attiecībā uz "citu pakalpojumu, kas tiks īpaši konkretizēti" ⁽⁸⁰⁾ nodrošināšanu nav pietiekami precīzi, lai ļautu Komisijai iepriekš izvērtēt ar pietiekamu juridisku noteiktību, vai šādi pakalpojumi var tikt uzskatīti par sabiedriskajiem pakalpojumiem. Tomēr tā uzskata, ka "citi konkretizējamie pakalpojumi" nav skaidri definēti, Komisija arī atzīmē, ka saskaņā ar šo noteikumu izmeklēšanas perioda laikā nav veikti maksājumi ⁽⁸¹⁾.

(172) Ņemot vērā iepriekšminēto, Komisija secina, ka RTP darbības, kas ir raksturotas Likumā Nr. 21/92 un atkārtoti definētas valsts pakalpojumu līgumos, skaidri nosaka sabiedriskā pakalpojuma saistības. Tomēr saistības par

"citu pakalpojumu, kas tiks īpaši nodrošināts" sagādāšanu nav pietiekami precīzi šim mērķim iepriekš noslēgtas, tāpēc ka visi nodrošinātie pakalpojumi saskaņā ar šo virsrakstu var tikt uzskatīti par sabiedriskajiem pakalpojumiem un saskaņā ar šo noteikumu laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam nav veikti maksājumi.

Uzdošana

(173) Otrkārt, Komisijai ir jāizvērtē, vai sabiedriskā pakalpojuma saistības ir uzticētas finansējuma saņēmējam.

(174) Saskaņā ar Paziņojumu par apraidi Komisija ir apstiprinājusi, vai sabiedriskie pakalpojumi ir uzticēti RTP ar oficiāla akta palīdzību ⁽⁸²⁾.

(175) Kā ir redzams no 55. punkta, sabiedrisko pakalpojumu saistības ir skaidri uzticētas RTP saskaņā ar dažādiem likumiem un līgumiem: Likuma Nr. 58/90 5. pantu, Likuma Nr. 21/92 4. panta 1. punktu un 5. pantu un pakalpojumu valsts līgumu 1. klauzulu.

(176) Komisija nesaņēma nekādus komentārus no ieinteresētajām pusēm vai Portugāles valdības šajā sakarā, ka sabiedriskie pakalpojumi nav uzticēti pietiekamā mērā RTP ar oficiāla akta palīdzību. Saskaņā ar paziņojumu un ņemot vērā iepriekšminētos likumus un līgumus, komisija secina, ka nav šaubu, ka RTP ir īstenojusi sabiedriskās televīzijas saistības un ka tāpēc sabiedriskais pakalpojums ir oficiāli uzticēts RTP.

(177) Ir ne tikai RTP jāuztic sabiedriskais pakalpojums ar oficiāla akta palīdzību, bet ir arī jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka sabiedriskais pakalpojums ir nodrošināts noteiktajā kārtībā. Kā ir paziņots 56. līdz 59. punktā, ir izstrādāti dažādi kontroles mehānismi, lai nodrošinātu, ka RTP īsteno sabiedrisko pakalpojumu saistības noteiktajā kārtībā.

(178) Pirmkārt, RTP ir jāiesniedz ziņojumi par sabiedriskā pakalpojuma īstenošanu, kā arī plāni ar starptautiskās revidentu padomes atzinumu. Laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam RTP tiešām iesniedza šāda veida ziņojumus, kuros ir raksturots, kā visas sabiedriskā pakalpojuma saistības ir īstenotas, un kurā ir noteiktas visu sabiedrisko pakalpojumu saistību izmaksas, izmantojot analītisku pārskata sistēmu.

⁽⁸⁰⁾ Vecā pakalpojumu valsts līguma 13. klauzula un Jaunā pakalpojumu valsts līguma 7. klauzulas 1. punkta a) apakšpunkts.

⁽⁸¹⁾ 1999. gada 30. jūnija Portugāles varas iestāžu vēstule.

⁽⁸²⁾ Paziņojuma par apraidi 40. punkts.

- (179) Otrkārt, finanšu ministrs un par plašsaziņas līdzekļiem atbildīgie valdības locekļi pārbauda atbilstību pakalpojumu valsts līgumiem, bet finanšu ģenerālinpektors veic finanšu plānu revīziju.
- (180) Treškārt, katru gadu ir jāveic ārējā revīzija. Komisija nevar piekrist SIC, ka sabiedriskā pakalpojuma Portugāles varas iestāžu uzrādītās izmaksas un RTP skaitļi, kas ir iekļauti tā pakalpojumu valsts līgumos un gada pārskatos, nav droši un tāpēc tos nevar pienācīgi pārbaudīt. Komisija vēš uzmanību, ka ar likumu noteiktais revidents veica RTP finanšu pārskatu ikgadējo revīziju laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam. Lai gan revīzijas oficiālais paziņojums parasti nebija kopā ar sabiedriskā pakalpojuma ziņojumiem, tomēr striktā izmaksu pārskata sistēma nodrošina, ka visas sabiedriskā pakalpojuma saistību izmaksas, par kurām var saņemt kompensācijas maksājumus, var tikt noteiktas un pienācīgi pārbaudītas.
- (181) Ņemot vērā iepriekšminēto, ir skaidrs, ka pārbaude notika trijos dažādos līmeņos: iekšējā, ko veic revidentu padome; tad pārbaudi veic atbildīgās valdības varas iestādes un ārējā auditfirma. Tomēr izskatās, ka sabiedriskā pakalpojumu ziņojumu sistemātiska ārējā revīzija nav notikusi, raksturotā sistēma nodrošināja, ka sabiedrisko pakalpojumu saistības tika īstenotas atbilstošā veidā. Tāpēc Komisija secināja, ka laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam tika izstrādāts efektīvs mehānisms, lai nodrošinātu RTP sabiedriskā pakalpojuma saistību īstenošanas novērošanu.
- (185) Kā ir raksturots 62. līdz 64. punktā, pakalpojumu valsts līgumi nosaka RTP piemērojamo izmaksu un ieņēmumu sadalījuma metodi. Pašreizējā gadījumā Komisijas uzdevums principā ir vienkāršāks, jo RTP ir veicis analītisku pārskatu sistēmu, kas ļauj noteikt atbalstāmo izmaksu daudzumu, kuras uzņēmumam radās, lai īstenotu visas atmaksājamās sabiedriskā pasūtījuma saistības.
- (186) Balstoties uz šo sistēmu, ikviens uzdevumu viens, par kuriem var saņemt kompensāciju, ir piešķirts darbībai un vēlāk sadalīts starp dažādiem atmaksājamiem RTP sabiedriskā pakalpojuma uzdevumiem, pamatojoties uz objektīviem pārskata principiem.
- (187) Tā kā ieņēmumi, kas rodas no ikviena atmaksājamā sabiedriskā pakalpojumu uzdevuma, ir atrēķināti no pamatdarbības izmaksām, sistēma nodrošina, ka ikgada kompensācijas maksājumi ir ierobežoti līdz ikvienas sabiedriskā pakalpojuma saistības neto izmaksām (sk. 65. punktu).
- (188) Tāpēc Komisija secināja, ka izmaksu noteikšanas parametri principā ir noteikti objektīva un pārredzama veidā.
- (189) Tomēr tā atzīmēja, ka izmaksu kompensācijas noteikumi varētu novērtēt par zemu reālās RTP sabiedriskā pakalpojuma neto izmaksas un varētu virzīt uz reālo finansējuma vajadzību strukturālu nepietiekamu finansējumu.

Proporcionalitāte

- (182) Trešais kritērijs, kas Komisijai ir jāizvērtē, vai finansējums ir proporcionāls sabiedriskā pakalpojuma neto izmaksām.
- (183) Komisija paziņojumā par apraidi raksturoja kritēriju, uz kura pamata tā paredz izvērtēt valsts finansējuma proporcionalitāti. Komisija pieprasa, lai valsts atbalsts nepārsniegtu sabiedriskā pakalpojuma misijas neto izmaksas un lai nenotiktu tirgus izkropļošana, kas nav nepieciešama sabiedriskā pakalpojuma misijas īstenošanai ⁽⁸³⁾.
- (184) Pirmkārt, lai pareizi noteiktu sabiedriskā pakalpojuma darbības izmaksas, paziņojumam ir nepieciešams atbilstošs izmaksu un ieņēmumu sadalījums starp sabiedrisko pakalpojumu un komercdarbībām.
- (190) Kā ir redzams 65. punktā, saskaņā ar līgumos noteikto izmaksu aprēķināšanas metodi dažas sabiedriskā pakalpojuma izmaksas nav iekļautas ikgada kompensācijas maksājumos ⁽⁸⁴⁾. Turklāt Portugāles varas iestādes informēja Komisiju, ka, lai gan RTP ir maksājusi PVN par saņemtajiem ikgada kompensācijas maksājumiem, saskaņā ar uzskaites noteikumiem nevar ņemt vērā izrietošās izmaksas (96. punkts). Galu galā savos sabiedrisko pakalpojumu ziņojumos RTP neiekļauj visus sabiedriskā pakalpojuma aprīkojumā veiktos ieguldījumus, lai gan par tiem atskaitījās finanšu pārskatos (sk. 67. punkts).
- (191) Tomēr saskaņā ar Amsterdamas protokolu dalībvalsts nodrošina sabiedriskā pakalpojuma raidorganizāciju finansējumu. Pašreizējā gadījumā Portugāles varas iestādes nolēma neatlīdzināt dažas izmaksas, kas radās pakalpojuma nodrošinātājam, veicot savus uzdevumus.

⁽⁸³⁾ Paziņojuma par apraidi 57. un 58. punkts.

⁽⁸⁴⁾ Pirmā un otrā kanāla pamatdarbības izmaksas saskaņā ar Veco pakalpojumu valsts līgumu atbilst finansējuma izmaksām un atbilstības izmaksām, ja ir noteikti arī citi operatori.

- (192) Izskatāmajā gadījumā valsts piešķir ne tikai ikgada kompensācijas maksājumus RTP, bet arī papildu finansējuma akciju kapitāla palielinājuma, aizņēmumu un nolīguma ar sociālās apdrošināšanas shēmu veidā.
- (193) Lai gan pakalpojumu valsts līgumi pamatdarbības izmaksām nodrošināja valsts kompensāciju ikgada kompensācijas maksājumu veidā un kapitāla palielinājumu iespējamību RTP veiktajiem ieguldījumiem, likumdošanas normas attiecībā uz RTP sabiedrisko pakalpojumu nenodrošina finansējumu ar aizņēmumu un sociālās apdrošināšanas atskaitījumu palīdzību. Tomēr saskaņā ar paziņojuma par apraidi 57. punktu Komisijai ir jāizanalizē, vai visi pasākumi ir proporcionāli neto sabiedriskā pakalpojuma izmaksām. Tikai tad RTP finansējumu var uzskatīt par saderīgu ar ES Līguma 86. panta 2. punktu.
- (194) Komisija arī uzskata, ka RTP uzliktās sabiedriskā pakalpojuma saistības, par kurām nevar saņemt kompensāciju saskaņā ar pakalpojumu valsts līgumu, var patiesībā tikt uzskatītas par likumīgām un skaidri noteiktām sabiedriskā pakalpojuma saistībām, kuras valsts ir formāli uzlikusi pakalpojuma nodrošinātājam. Tādējādi saskaņā ar Kopienas likumdošanu Portugāles valsts var finansēt visas RTP neto sabiedriskā pakalpojuma izmaksas.
- (195) Pašreizējā lēmuma sakarā ir precīzi jāpārreķina visas reālās neto izmaksas, kas rodas RTP, veicot savas sabiedriskā pakalpojuma saistības. Tas ir pietiekami, lai uzrādītu, ka kopējais RTP no valsts saņemtais finansējums laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam nepārsniedz neto papildu izmaksas, kas rodas uzņēmumam, īstenojot tam uzlikto sabiedriskā pakalpojuma uzdevumus tajā pašā laika posmā.
- (196) 6. tabulā ir redzams RTP sabiedriskā pakalpojuma izmaksu apskats (gan ieguldījumu izmaksas, gan arī neto pamatdarbības izmaksas), kas ir aprēķinātas saskaņā ar piemērojamiem izmaksu uzskaites noteikumiem, un no kompensācijas, kas ir saņemta ieguldījumiem un pamatdarbības izmaksām.
- (197) Pirmkārt, ir uzrādīti ieguldījumi sabiedriskā pakalpojuma aprīkojumā (5. tabula) un kompensācija, kas ir nodrošināta finanšu ieguldījumiem (2. tabula). Otrkārt, ir uzrādītas RTP neto pamatdarbības izmaksas (4. tabula) un šo izmaksu (1. tabula) kompensācijas maksājumi. Treškārt, tabulā ir uzrādītas priekšrocības, kas saņemtas no īpašā atbalsta, kas izriet no nolīguma ar sociālās apdrošināšanas shēmu un aizņēmuma.

6. tabula

Finansējuma vajadzību un sabiedriskā pakalpojuma neto pamatdarbības izmaksu saskaņā ar uzskaites noteikumiem kopsavilkums

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Summa
Ieguldījumu izmaksas	2 632,6	2 102,0	2 763,9	992,7	1 480,4	4 037,4	6 054,2	20 063,2
Kapitāla ieguldīšana	- 0	- 0	- 10 000,0	- 12 800,0	- 10 000,0	- 14 000,0	- 0	- 46 800,0
Starpība starp ieguldījuma izmaksām un kompensāciju	2 632,6	2 102,0	- 7 236,1	- 11 807,3	- 8 519,6	- 9 962,6	6 054,2	- 26 736,8
Sabiedriskā pakalpojuma pamatdarbību izmaksas	6 718,2	7 960,0	8 384,1	8 103,3	17 217,1	37 972,1	30 101,3	116 456,1
Kompensācijas maksājumi	- 6 200,0	- 7 100,0	- 7 145,0	- 7 200,0	- 14 500,0	- 10 350,0	- 14 000,0	- 66 495,0
Sociālā apdrošināšana	—	- 1 206,0	—	—	—	—	—	- 1 206,0
Aizņēmums							- 20 000,0	- 20 000,0
Starpība starp pamatdarbības izmaksām un kompensāciju	518,2	- 346	1 239,1	903,3	2 717,1	27 622,1	- 3 898,7	28 755,1

Avoti: Finanšu pārskats un sabiedriskā pakalpojuma ziņojumi.

- (198) Kā jau ir uzsvērts iepriekš, Portugāles valsts varas iestāžu izvēlētā ikgada kompensācijas maksājumu sistēma nepieciešami novērtē RTP veikto sabiedriskā pakalpojuma uzdevumu faktiskās izmaksas. Sistēma veicināja parāda uzkrāšanos. Otrajā pakāpē, lai saglabātu RTP finansiālo līdzsvaru, valsts varas iestādes izmanto īpašus instrumentus RTP sabiedriskā pakalpojuma izmaksu finansēšanai.
- (199) Kā ir redzams 6. tabulā, kapitāla ieguldīšana pārmērīgi kompensēja sabiedriskā pakalpojuma ieguldījumus (PTE 26,7368 miljardi), turpretim pamatdarbības izmaksu kompensācijas maksājumi un cits īpašs atbalsts (PTE 28,7551 miljardi) netika finansēts pietiekamā apmērā. Patiešām, lai gan kapitāla ieguldīšana bija pamatā paredzēta finanšu ieguldījumiem aprīkojumā, tas arī tika izmantots uzkrātā parāda atmaksai.
- (200) Kā ir redzams 6. tabulā, kopējā kompensācija bija par PTE 2,0183 miljardiem mazāka nekā neto sabiedriskā pakalpojuma izmaksas (PTE 28,7551 mīnuss PTE 26,7368 miljardi). Tāpēc Komisija secināja, ka saskaņā ar Kopienas likumdošanu kopējais valsts finansējums ir proporcionāls RTP neto pamatdarbības sabiedriskā pakalpojuma izmaksām tajā laika periodā, kad notika izmeklēšana.
- (201) Komisija uzskata, ka saņemtais finansējums ir, iespējams, pat zemāks nekā kopējās neto izmaksas, kas tam radās valsts uzlikto saistību īstenošanas laikā, jo iepriekšminētā tabula neņem vērā visas RTP sabiedriskā pakalpojuma izmaksas laika posmā no 1992. līdz 1998. gadam.
- (202) Saskaņā ar paziņojumu par apraidi Komisija nodrošina, ka valsts finansējums ir proporcionāls sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanas neto izmaksām un ka nerodas tirgus izkropļojumi attiecībā uz komercdarbībām, kas izriet no sabiedriskā pakalpojuma darbībām un kurām nav iespējams pareizs izmaksu sadalījums ieņēmumu sadaļā, kas nav nepieciešams sabiedriskā pakalpojuma misijas īstenošanai. Šādā gadījumā rastos konkurences izkropļošana, ja RTP pazeminātu reklāmas cenas tirgū konkurentu ieņēmumu samazināšanai ⁽⁸⁵⁾. Šādā gadījumā RTP nepalielinātu savus komerciālos ieņēmumus un būtu lieki palielinājis nepieciešamību pēc valsts finansējuma. Saskaņā ar paziņojumu šāda veida rīcība, ja vien ir veikta, nevar tikt uzskatīta par ierastu sabiedriskā pakalpojuma misijai, kas ir attiecināma raidorganizācijām ⁽⁸⁶⁾.
- (203) Lēmumā, kas uzsāk izmeklēšanas procedūru, Komisija paziņoja, ka, ja šāda veida rīcība notika, Komisija, novērtējot iespējamo pārmērīgo kompensāciju, ņemtu vērā šos konkurences izkropļojumus un izrietošo nepieciešamību pēc lielāka valsts finansējuma. Tajā procedūras pakāpē Komisija paziņoja, ka "pamatojoties uz šobrīd Komisijas rīcībā esošo informāciju, tā nevar noteikt, vai RTP šādi rīkojās" ⁽⁸⁷⁾.
- (204) Atsaucoties uz aicinājumu par komentāru iesniegšanu saistībā ar procedūras uzsākšanu, Komisija nesauņēma piezīmes no RTP konkurentiem, kas norāda vai uzrāda, ka RTP nedarbojās konkurences ietvaros komerciālajos tirgos, kas varēja novest pie ar Līgumu ⁽⁸⁸⁾ nesavienojama palielināta valsts finansējuma.
- (205) Šādos apstākļos Komisija uzskata, ka nav pazīmju, kas norādītu uz šāda veida rīcību. Tātad tā secināja, ka izskatās, ka RTP nedarbojas pretkonkurences ietvaros komerciālajos tirgos, kas noveda pie paaugstinātas nepieciešamības pēc valsts finansējuma un ka šādas rīcības rezultātā netika veiktas pārmērīgas kompensācijas.
- (206) Tādējādi Komisija secināja, ka nolīgums ar sociālās apdrošināšanas shēmu, kapitāla ieguldīšana un subordinētais aizņēmums ir uzskatāms par valsts atbalstu saskaņā ar 87. panta 1. punktu. Tomēr RTP īpašā atbalsta finansējums ir savietojams ar kopējo tirgu saskaņā ar ES Līguma 86. panta 2. punktu. Kopējais finansējums ir proporcionāls skaidri definētām un uzticētām sabiedriskā pakalpojuma saistību neto izmaksām. Tāpēc valsts finansējums neietekmē tirdzniecības nosacījumus un konkurenci Kopienā tādā pakāpē, kas kaitētu kopējām interesēm saskaņā ar ES Līguma 86. panta 2. punktu ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁶⁾ *Ibidem*.

⁽⁸⁷⁾ Lēmuma, kas uzsāk procedūru, 91. punkts.

⁽⁸⁸⁾ Ir jāatzīmē, ka 1993. gada sūdzībā SIC arī atsaucās uz ES Līguma 86. panta 1. punkta (iepriekš 90. pantu) pārkāpšanu attiecībā uz Portugāles valsts radīto tiesisko struktūru reklāmas tirgū un RTP raidījumu iegādes politiku (sk. arī Komisijas 1989. gada 17. septembra Lēmumu 89/536/EEK (OV L 284, 3.10.1989., 36. lpp.)). Vēlāk Komisija izvērtēja šos prasījumus saskaņā ar 86. panta 1. punktu.

⁽⁸⁹⁾ Paziņojuma par apraidi 58. punkts.

⁽⁸⁵⁾ Paziņojuma par apraidi 58. punkts.

VI. SECINĀJUMI

- (207) Komisija uzskata, ka Portugāle ir nelikumīgi īstenojusi īpašu apspriežamo atbalstu, laužot Līguma 88. panta 3. punktu. Pamatojoties uz iepriekš veikto analīzi, Komisija secināja, ka nolīgums ar sociālās apdrošināšanas shēmu 1993. gadā, kapitāla ieguldīšana laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam un aizņēmums 1998. gadā veido valsts atbalstu saskaņā ar ES Līguma 87. panta 1. punktu. Pasākumi, kas tika piešķirti ar valsts resursu starpniecību, varēja izkropļot konkurenci, atbalstot RTP, un radīja ietekmi uz tirdzniecību. Kā jau ir analizēts iepriekš, pasākumi neīsteno *Altmark* noteiktos noteikumus, jo tie nav uzskatāmi par kompensācijas sistēmas sastāvdaļu, kuras parametri ir noteikti iepriekš objektīvā un pārredzamā veidā. Turklāt ir skaidrs, ka RTP nav izvēlēts ar valsts iepirkuma procedūras palīdzību, nodrošinot viszemākās izmaksas, kā arī nav pazīmju, ka īpašo maksājumu summa ir noteikta, pamatojoties uz izmaksu analīzi, kas uzņēmumam būtu radušās ierastā veidā.
- (208) 86. panta 2. punktā esošais atbrīvojums ir piemērojams īpašajiem pasākumiem. Kā jau ir analizēts iepriekš, pasākumi, kas kompensē skaidri definētas sabiedriskā pakalpojuma saistības, ir atbilstoši uzticēti RTP. Kā jau ir minēts iepriekš, īpašie pasākumi ir proporcionāli RTP neto sabiedriskā pakalpojuma izmaksām. Pasākumi neizkropļo konkurenci tādā apmērā, kas kaitētu Kopienas interesēm, jo tie ir proporcionāli RTP sabiedriskā pakalpojuma izmaksām un RTP savās komercdarbībās nedarbojas pretēji konkurencei.

Ņemot vērā šeit izklāstītos secinājumus, Komisija

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Portugāles RTP piešķirtais valsts atbalsts PTE 68,006 miljardu apmērā nolīguma veidā ar sociālās apdrošināšanas shēmu 1993. gadā, kapitāla ieguldīšana laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam un aizņēmums 1998. gadā ir savietojams ar kopējo tirgu Līguma 86. panta 2. punkta izpratnē, tā kā tas nerada nekāda veida pārmērīgas RTP uzticēto sabiedriskā pakalpojuma uzdevumu neto izmaksu kompensācijas.

2. pants

Šādi pasākumi neveido valsts atbalstu: atbrīvojums no reģistrācijas maksas, maksājums par televīzijas apraides tīkla atdalīšanu, iespējas, kas ir piešķirtas ikgada nodevas maksājumam par televīzijas apraides tīkla izmantošanu, protokols par kino sekmēšanu, obligāciju emisija un restrukturizācijas plāns laika posmam no 1996. līdz 2000. gadam.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Portugāles Republikai.

Briselē, 2003. gada 15. oktobrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Mario MONTI